

Taxa postala
plattita in num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.

10. Telefon

Havonta 11

évre 600,

földre: Ha

félévre 12,

Hirdetések

„UJ KELE

bánati zsid

ja. Cikkein

forrás megjelölésével engedjük meg.

Romania Romania



25 bani Posta 25 bani Posta

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszere-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámor Ferenc. Administator
delegat si grant responsabil-felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. M.
de Editura. Registrul publicatiunilor
periodice No. 43. Dos. 839. 1933.
Tribunatul Cluj, Secția III.

Ara 5 lej

Szerda, julius 24.

1940-5700. Tamuz 19.

XXIII. évfolyam, 165. szám.

VILAG TUKRE

A közvélemény alakító amerikai sajtó

Gyakran olvassuk, hogy az amerikai Associated Press vagy United Press ezt vagy azt jelenti. Az európai közönség azonban aligha van tisztában azzal, hogy mi is ez a két, oly gyakran emlegetett Press való-
jában. Európában ugyanis kétféle sajtóor-
gánomot ismernek: újságokat és könyvoma-
tosokat (távirati irodákat, hírügynöksége-
ket), amelyek hirtelleg látják el a lapo-
kat. S ez utóbbiak legtöbbször is vagy ál-
lami, vagy az állam támogatásával jelenik
s az illető kormányok céljait szolgálja. Az
Associated Press ellenben egy körülbelül
800 lapból álló amerikai csoport tulajdona.
E lapokat látja el hirtelleg. Az United
Press ugyanilyen célból alapította a kon-
kurrens lapcsoport, csak ujabban ad bár-
kinek hirtelleg díjazásért. Amíg tehát a
legtöbb európai nyomtatás (Német Távirati
Iroda, Stefani, Reuter, Havas, Tass,
stb.) kormányok felhivatalos kis közvetí-
tői, addig a két nagy amerikai (az Associa-
ted Press több mint 800, az United Press
kevesebb lap szervezete) nem fejezi ki az
Egyesült Államok kormányának állásfoga-
lását, nem azt közvetíti, amit a kormány
elhelyezni óhajtott, hanem pusztán magán-
közléseket tartalmaz. Gyakran olyat, amely
miatt éppen az USA kormánykörei szisz-
szennek fel leginkább.

Az amerikai sajtó különben is egészen
más jellegű, mint az európai. Amerikában
a sajtó annyira szabad, hogy nincs is sajtó
törvény. Bárki alapíthat lapot s abban bár-
mit írhat. Csak köztörvényi felelősség ter-
heli. Lapot nem lehet beszüntetni hatóság-
lag s terjesztésében sem lehet akadályozni.
Ma körülbelül huszonkilenc ezer újság jele-
nik meg az Egyesült Államokban s ezek kö-
zül körülbelül három ezer napilap. A sajtó
teljesen decentralizált. A városoknak meg
van a maguk Timese, Postja, Heraldja,
Newse vagy Journalja s az egyik vidék
nem olvassa a másik vidék, sőt Washing-
ton Newyork lapjait se. Kuriozumból egye-
sek nézegetik csak vidéken egyik-másik
newyorki napilapot. Országos elterjedtsé-
gel csak a heti lapok, magazinok dicseked-
hetnek (a Saturday Evening Post például
megközelíti a hárommillió példányszámot,
pedig csak Philadelpiában szerkesztik).
Egyébként a napilapok példányszáma az
amerikai arányok figyelembe vételével nem
nagyok. A New-York Times alig haladja
tul az ötszáz ezret, körülbelül millió volt a
New-York American, a New-York Herald
Tribune, az ma is a newyorki Daily News
s Chicago Tribune.

Az amerikai újságok az angol sajtó be-
folyása alatt azok mintájára fejlődtek. A
New-York Times például a londoni Times
példáját követte. Nem tartja ugyan ma-
gát „nemzeti intézménynek” s nem kötöt-
ték ki tulajdonosai, mint az Astorok és
Walterok Londonban, hogy a részvénytöb-
besség átruházásához a legfőbb bíróság veze-
tőjéből, a Bank of England kormányzójá-
ból, egyetemi rektorokból, az akadémia el-
nökeiből álló bizottság hozzájárulása szük-
séges. Nem is ragaszkodik annyira a sze-
mélytelenséghez, mint a londoni Times, a-
hol soha egyetlen név sem szerepel a cik-
kek felett vagy alatt, s ahol ezt azzal is
szimbolizálják, hogy a munkatársak a Ti-
mes épületében nem is köszönnek egymás-
nak. Ellenben a New-York Times is szinte
tökéletessé tette hirtelleg. Kinosan
ügyel arra, hogy csak igazat írjon, ezért
gyakran eldobja a legnagyobb szenzációkat
is. Nem riad vissza a népszerűtlenségtől
sem. Reá azonban kevésbé áll lord North-

Cordell Hull beszéde a pánamerikai értekezleten

„Az amerikai nemzeteket is veszélyezteti a háború és öngyilkosság
volna fel nem készülni” — mondotta az USA külügyminisztere

Havanna, július 23. (Radór.) A Reuter
iroda jelentése szerint Cordell Hull amerikai
külügyminiszter a pánamerikai értekezleten
tartott beszédében kijelentette, hogy az
Egyesült Államok magukévé teszik azt a
tervet, hogy az amerikai köztársaságok kö-
zös védelmük alá vegyék a nyugati fél-
gömbben levő európai birtokokat.
— Nem akarjuk kiterjeszteni felségjogun-
kat ezekre a birtokokra — mondotta — és
nem kívánjuk semmilyen módon érdek-
körünkbe vonni azokat. Nem engedhetjük
azonban, hogy az európai viszály ezeket a
területeket is harcterekké tegye. Ez a hely-
zet veszélyeztetné a nyugati félgömb békejét
és biztonságát és minden arra mutat, hogy
az amerikai rendszertől eltérő idegen rend-
szer alapját rakhatnák itt le.
Hull felhívta a kiküldöttek figyelmét arra,
hogy a világ nagyrészen pusztító tragikus
háború az amerikai nemzeteket is veszélyez-
teti és öngyilkosság volna idejében fel nem
ismerni ezt és alaposan fel nem készülni.
A gazdasági kérdésekre vonatkozólag azt
ajánlotta, hogy először terjesszék ki a pán-
amerikai gazdasági és pénzügyi tanácsadó
bizottság hatáskörét kereskedelmi kérdésekre
is, másodsor pedig léptessenek életbe
könnyítéseket az amerikai köztársaságok
természeteslegének szabályozására.

Halifax: Anglia és dominiumai szembeszállnak a támadással és folytatják az ellenállást

Az angol külügyminiszter éles beszéde a parancsuralmi törekvések ellen

London, július 23. (Radór.) Halifax lord
angol külügyminiszter hétfőn este rádió-
beszédében válaszolt Hitler kancellár utol-
sói békefelhívására.

— Hitler kancellár beszédében behódol-
ásra hívta fel Angliát — kezdte beszédét
Halifax. — Nem akarom vesztegetni az
időt, hogy felsoroljam a háború kezdetétől
fogva az összes fontosabb eseményeket.
Hitler kancellár kijelentette, hogy egyálta-
lában nem akarja szétrombolni az angol
birodalmat, de beszédében egyetlen olyan
szó sem volt, amiből arra lehetne következtet-
ni, hogy a békét az igazságra alapítaná,
sem pedig arról, hogy Európa többi népei-
nek joguk van határozni saját sorsuk fe-
lől, tehát arról az elvről, amelyre Hitler
kancellár is annyiszor hivatkozott a németek-
kel kapcsolatban. Felhívását az ala-
csonyrendű gyávasági ösztönhöz intezte s
érvei fenyegetések voltak. A nemzetek jó-
vőjéről hallgatott s ez sokat mond. Telje-
sen nyilvánvaló, hogy a világ és Európa
legnagyobb része hibásan olvasta beszédét.
Ahogy Hitler festette le Európát, az na-
gyon különbözik a mi elképzelésünktől. Hi-
szen független államok szabad csoportjá-
nak tekintjük Európát.

— Hitler tisztán értésünkre adta, hogy
hatalma minden erejével ellenünk készül.
Anglia minden részén, a nagy városokban
és a kis falvakban a hajjithatatlan elszánt-
ság szelleme él. Senki sem kételkedik ab-
ban, hogyha Hitler terve sikerül, ez a vé-
get jelenti. Tudjuk, hogy mit vállalunk, de
amit védünk, az minden áldozatot megér s
nemes kiváltság hasonló értékű javak vé-
delmezőjének lenni. Sohasem akartuk a há-
borút, s bizonyos, hogy itt Angliában senki
sem akarja, hogy a szükségesnél tovább
tartson a harc. Németországban az embe-
rek hitüket is Hitler kezébe tették le és
igy gépekké váltak, amelyek egyszerűen
végrehajtják a kapott parancsokat, anél-
kül, hogy azon gondolkodnának, vajjon jo-
gosak-e azok, vagy jogtalanok?

— Mikor Hitler kancellár átvette a ha-
talmat, kezdetben korlátozottak voltak a
céljai. Kizárólag Németország jóléte érde-
kelte és semmilyen igényt sem emelt szomsz-
zédaival szemben. Étvágya azonban meg-
növekedett s ma a legfőbb protektor szere-
pét vette át. Saját kreatúráival, amelyek
mintegy az ő árnyékai, kormányok Közép-
és Észak-Európában. Délen Mussolini a
Franciaország elleni győzelmetől megrésze

Alhitejesztők

Naponta olvashatjuk a napilapok homlek-
zatán azokat a közönséghöz szóló felhíváso-
kat, amelyek arra intenek mindenkit, hogy ne
híjjon fel az alhitekre és főleg ne gyártson
magáa ilyeneket. Ezenfelül naponta olvasha-
tunk különböző cáfolatokat, amelyek szintén
alhiteket diszkreditálnak, alhiteket, amelyek
csak arra jók, hogy az idegek háborúját,
mely ma az egész világban folyik, a végső-
kig kielezék.

Mindezeknek a figyelmeztetéseknek ellené-
re akadnak olyanok, akik a félelemkeltéssel
egyéni jelentéktelenségüket akarva fokozni,
az emberek rémületében gyönyörködnek és
alhirterjesztésükkel azt a kevés ellenálló erőt
is felőrlik embertársaikban, amit az idők ele-
mentáris sodrása még meghagyott számukra.

Bizonyos, hogy a régi, nyugalmas idők ke-
délyessége ma senki számára nem indokolt,
legkevésbé azok számára, akik komolyan
tudják mérlegelni az eseményeket s fel tud-
ják mérni a lehetőségeket, amelyek egy kor-
szakalkotó változással járnak.

De a kedélyesség és a kétségbeesés, helye-
sebben a kétségbeesésbe hajszolás között még
széles távolságok vannak. A túlzott derültség
oktalanság volna, de viszont az sem emberi
dolog, hogy egyes felelőtlen és mindenkinél
mindent jobban tudó személyek elébe vágja-
nak a sorsnak és alhiteikkel olyan légkört
alakítsanak ki, amelyben megbénul a munka-
kedv, ellankad az életakarát, amelyre pedig
napjainkban sokkal nagyobb szükség van,
mint valaha is volt.

Véget kell vetni a hazudozó „jólértesültek”
felelőtlen ségének, akik abban a hiszemben,
hogy fontos hivatást teljesítenek, csupán
romboló munkát végeznek a lelkek egyensu-
lyában.

A világ ma mindenütt veszélyekkel és pá-
ratlan nehézségekkel van aláaknázva. Az élet
nem könnyű sehol, ezt tudjuk. De ahhoz,
hogy emberien meg tudjuk állani a helyün-
ket, erőteljes józanságra, tapintatosságra és
logikára van szükségünk, nem pedig felelőt-
lenségre, amely abban leli örömét, hogy más-
okat rémítget, hogy ezáltal meneküljön sa-
ját rémületétől.

Az, aki pánikot kelt, nem szolidáris azzal a
közönséggel, amelyikhez tartozik, hanem el-
lenkezőleg: ellensége annak. Amikor a ten-
geren egy hajó süllyedőben van, az igazi ka-
pitány arra törekszik, hogy a meglévő ve-
szély nagyságát in csökkentsse, mert jól tudja,
hogy a menekvés utja csak a fegyelmezett-
ségen keresztül vezet.

Nincs olyan veszély, szomorúság, vagy
nyomorúság, amelynek ne volna nyitva
hagyott ajtó s ez a nyitvahagyott ajtó sem-
mire sem a rémítés, az alhirterjesztés,
hanem a reménység ébrentartása, sőt foko-
zása.

Béke-kampány Dél- Áfrikában

Lisszabon, július 23. (Radór.) A DNB
ügynökség jelenti: A bur asszonyok azzal a
kérelmessel fordultak Smuts tábornokhoz,
hogy a Dél-afrikai Szövetség vessen véget
a Németország elleni háborúnak. A kér-
vényt 60.000 asszony írta alá. Smuts tá-
bornok elutasította a kérvényt, amit azon-
ban a parlament elé terjesztettek. A bur-
diákiszövetség tagjai megtagadták a fegy-
verbeszolgáltatást és a rádiópropaganda
beszüntetése mellett békekötést igényelnek
Németországgal.

Decoux francia tengernagy megvédi Indokínát minden külső támadástól

Shanghai, július 23. (Radór.) Decoux ten-
gernagy a távolkeleti francia haderők főpa-
rancsnoka magára vállalta Indo-Kína kor-
mányzóit tisztességének ellátását. A tengernagy
kijelentette, hogy megvédi Indo-Kínát minden
külső támadással szemben.

Nép-

ol nép millióinak
vetni öt és a töb-
a háborúnak a
kán sem. Minden
at annak a nagy
enteljem, amelyen
am.
felhívás a béke-
és mérhetetlen
bb embermilliók-
nagy világbiroda-
nti én sohasem
ban mint győző-
ékek az értele-
at, sajnálom sa-
hogy a német nép
ozás nélkül kö-
ny anyák és fele-
fel. Mégis meg-
a egyébért nem-
temen azokért a
magával hozhat.
azzal fejezte be-
örökre lemosták
ban emlékezett
s tiszteltől, akik
mzeti szociális-
EVANGELIKUS

Kelet tudósítójá-
adalmának nagy
korában Aradon
kus püspök, aki
szolgálatot. Te-
az aradi evan-

Ország Kárpátalja Gszül?

utul közli Ba-
goszláv sajtó-
urnal de Gene-
t meg. Baditza
jtófelügyelőség
az utóbbi na-
het számban.
foglalja a Dar-
ághoz tartozó
Geneve által
rul.

Nép-

Radór.) Dánia
Az események
Népszövetség
mondja a dán
ormány ezért
genji megbí-
gádját a Nép-

OL TENGERT- AINAK BIR-

elson tenger-
olaszországi
birtokkal a
gernagy meg-

SZULÓT GÖ- ZTELEJÉT

ombaton dél-
herceg, új
A kereszt-
emélyiségeket
rályokat, Pál
a piemonti
Heléna her-
braunschweigi
s több más

plakádo K. T.
L. Pop 1%

cliffe ama gunyos megjegyzése, amit a londoni Timesre tett, hogy ott „összetévesztik a híreket a borral: azt hiszik, mentől tovább tartják azokat, annál értékesebbekké válnak”. A New-York Times frissebb, olvasmányosabb, könnyedebb a londoninál, bár ez is fontosabbnak tartja példányszámánál tekintélyét.

A többi amerikai lap a más angol lapok mintájára készült. Legtöbb a Daily Mail-re, amelyek fürge, telve szenzációval, nagy címeikkel s amelyre mondta lord Salisbury, hogy „kereskedésegek írják kereskedésegeknél”, ami egyébként nem igaz, mert csak a Daily Mail friss, érdekes, már pedig ezek írásához kellene a legjobb újságírók; egyébként komoly és nívós. Az amerikai lapok egy része tulajdonosai is vitte a szenzációhajhászatot s jobban „kihoz” sporteredményeket, bűnügyeket, mint a hogy a világeseményekkel foglalkozott békében. Belpolitika általában kevés az amerikai újságokban: a parlamenti ülésekről általában csak nagyritkán hoznak a legnagyobb lapok is tudósítást: csak ha azok egyébként szenzációcsák, vagy különlegesen fontosak. A hónapják beszédei nagy általánosságban nem érdekelnek senkit sem Amerikában.

Az amerikai sajtó hibái súlyosak, de hatalmasak értékei is. Gyakran jelennek meg felfújt hírek, hazugságok, torzítások, felületesség, sőt talzások is. A nagy lapok azonban korrektek: nem is próbálják hát azokat pártok, csoportok befolyásolni. Koránytámogatás pedig ismeretlen fogalom. Ezt kedvezőtlenül ellensúlyozza viszont, hogy gyakoriak a hatalmas újság-konsernek trusztok karteik és hogy a nagy érdek szövetségei gyakran szerepelnek a lapok kiadói, főszerkesztői között. A mai amerikai sajtó nagy többsége angol-párti, esküszik a demokráciára és szabadelvűségre. Elsősorban az a New York Times. A Roosevelt-ellenes sajtó számára talán nagyobb, viszont a legnépszerűbb lapok őt támogatják. A sajtónak nagy szerepe lesz az amerikai külpolitika kialakulásában.

Mint érdekességet még felemlítem, hogy ott, ahol teljesen szabad a sajtó, egy nagy korlátosság mégis van. Nevezetesen, hogy kötelesek a lapok minden tisztességes hírdetést közreadni. Azért hozták a rendszabályt, nehogy egyes nagy vállalatok lehetlenné tegyék kis vetélytársaik reklámját. Mintahogy pedig a pártok programjukat, közlendőiket hírdetéseik alakjában teszik közzé, ezért kénytelenek például a demokratapárti újságok az ellenpárt programját, közléseit is leadni s megfordítva. Persze megfelelő díjért. A legtöbb lap — különösen a kisebbek — szívesen alá is vetik magukat e kényszerűségnek.

K. A.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, július 24.

Bucuresti. 6.45: Hírek. 13: Időjelzés, kulturális híradó. 13.15: Vasile Julea zenekara. 14: Hírek. 14.30: Rodica Bujor román dalokat énekel. 15: Közlemények. 19.50: Hírek magyar nyelven. 20: Időjelzés, előadás. 20.15: Hangszerek. 20.40: Hírek. 21: A rádió zenekara. 22: Hírek, sporthírek. 22.40: Zongorahangverseny. 23.05:—23.30: Lehár, Zeller és Lincke lemezek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hangszerek. 11: Hírek. 13.10: Zenekari hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: Szórakoztató változatos zene. 15.30: Hírek. 17.45: Hírek. 18.15: Klárinét és hárfa hangverseny. 18.45: Felolvasás. 19.15: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.25: Felolvasás. 20.40: Puccini: Boema című operájának közvetítése. 22.40: Hírek. 23.10: Zenekari hangverseny. 24: Hírek. 0.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

„Cin Săptămâni”
BUDAPESTEN
CONTINENTAL
SZÁLLO
 10 SZÖR MINDEN ÁLLATGŐRÁMI
 GYÉRTŐ-GARANCIA

A mossuli „fekete arany”

A Tharaut testvérek irták az alábbi cikket. A „Faela” című bucarestii lap nyomán ismertetjük.

Mossul környékén, hatalmas láng csökken ki a földből és ég időtlen idők óta. Ez az örök tűz vidéke, amelyről a biblia is megemlékezik. Ma, 50 kilométerre a várostól az égen ragyogó fényt lehet látni: a felszabadult gázok égnek el a kohók mélyén. Az „Irák Petroleum Co.” királyságában vagyunk. Ez a 30 kilométer hosszú és 30 kilométer széles medence szállítja évente azt a négy millió tonna petróleumot, amelyet a Tripoli-i és Haifa-i olajvezetékeken keresztül szállítanak el. Ez alkotja Irán minden exportját és a „fekete arany” termelésében a nyolcadik helyet foglalja el.

Azonban egy esemény meg fogja változtatni a dolgok állását. Megkettőzik a vonalat és így a termelt petróleum-mennyiséget újabb 10 millió tonnával emelik. Ekkor Irák már a negyedik helyet foglalja majd el a petróleumtermelés ranglistáján, az Egyesült Államok után, amely 179 millió tonna termeléssel áll az élen, ezután következik a Szovjet 28 millió tonnával és a harmadik helyen áll Venezuela a 27 millió tonna évi petróleum-termeléssel. — Ha a vonal kettős lesz, ami ugyilátszik kevés időbe és költségre fog kerülni, akkor Anglia eltekinthet az amerikai importtól.

Egy kalandorregény

A petróleum történelme a világnak ebben a sarkában, valóságos kalandorregény.

1914-ben kezdődik a regény, még a háború előtt, egy negyedórás beszélgetéssel, amely egy örmény ur s az ottomán vizir között folyt le. A beszélgetést követően az illető örmény ur koncessziót kapott a vizirtől, hogy Mossul és Bagdad körül kiaknázza a petróleumot. Így született meg a „Turkish Petroleum Cy”, melynek a tőkéje a következőképpen oszlott meg: 50 százalék angol-perzsa, 25 százalék Royal Dutch és 25 százalék német.

A háborúban a Sykes-Picot egyezmény értelmében, Mossul kívül esett a francia zónán és így angol kézre jutott, azzal a feltétellel, hogy Franciaország megfogja kapni mindig az öt megillető petróleumot. 1920 április 24-én, Millerand és Lloyd George egyezményt írtak alá, amely a következő elven alapult: „szövetséges együttműködés minden országban, ahol a két ország petróleum érdekei találkoznak”. Az egyezmény 20 százalékot jutatót Franciaországnak a termelésből és jogot arra, hogy olajvezetékét fektessen le a francia befolyás alatt lévő területeken, amelyekkel összeköti Mossult a Földközi-tengerrel.

Itt lépett közbe a harmadik nagyhatalom, Amerika. Az Egyesült Államok élénken tiltakozni kezdett az egyezmény ellen, amelyet nélküle kötöttek meg. Az angol és amerikai csoportok között tárgyalások indultak meg, amelyeknek eredménye az volt, hogy Anglia, Amerika, Franciaország és a Royal Dutch egyenlő részeket kaptak: 23.75 százalékot.

De mi lett azzal az örmény urral, aki megérezte az eseményeket és megszerzte a terület koncesszióját? Neki is adtak 5 százalékot, ami sokmilliót jelent. Mindenesetre egy negyedórás beszélgetés eredményének nagyon szép...

Az alatt az idő alatt, míg a Tigris és az Eufrát vidékén ezek az események lejátszódtak, több magánvállalat kutatásokat folytatott az arab félsziget különböző vidékein, de különösen Bahreinban, amely sziget Anglia vasalusa volt. Ma a „Bahrein Co.” fiókja a „Standard Oil Co.”-nak. 1935-ben 185 ezer tonnát termelt és a múlt évben 1.107 ezer tonna petróleumot hozott fel a föld mélyéből. Anglia azonban nem tudott belenyugodni abba, hogy megengedte Amerikának, egy olyan földre való belépését, amelyen az angol politikai befolyás korlátlan volt. És ekkor az Irák petróleum csoportjai és ebben az érdekeltségben nem képviselt csoportok között örült hajsza indult meg, a Perzsa-öböl és arabiai koncessziók után. Azonban a Perzsa-öböl kicsi sejkjei, ismervén a területek értékét, azokért horribilis árakat kértek.

A Barnheim-nél alulmaradt „Irák Petroleum Co.” szép revansot vett, mert megtudta vásárolni Gatar félszigetének petróleum koncesszióját, amely Barnheim-től keletre fekszik és amelynek a kutjai sokkal jelentősebbek, mint Barnheim-ben. Kutatásokat végeztek és megszerzték az engedélyt a petróleum-termelésre a Koweit nevi kis szultán-ságban. Végül pedig a Bossorot-i koncessziót szerezték meg és ezzel biztosították maguknak az ellenőrzést Irák egész területére, Mossultól a Perzsa-öbölig.

A „fekete arany” láz

Amikor ebben az országban felfedezték a „fekete aranyat”, önkéntlenül is a multszázadbeli kaliforniai és délamerikai felfedezések és az ezzel kapcsolatos aranyláz jutott eszébe mindenkinek. Ugyanazok a gyors

meggazdagodási lehetőségek és ugyanannyi ember tragédiája fűződik ehhez a felfedezéshez is. Bagdadra nem lehetett ráismerni. Az „Irák Petroleum Co.” olyan hatalmas összegeket fizet az államnak, hogy abból annyira megszépítették ezt a várost, amelyet ezelőtt elképzelni sem lehetett.

A Perzsa-öböl kicsi szultánágainál olyan változásokat csinált a fekete arany, amelyet még sehol másutt. A bahreini, omani és koweiti szultánok, akik a szegény, kicsi országokban tengették igénytelen életüket, még igénytelenebb lakossággal együtt, egy napon arra ébredtek, hogy mesebeli kincsek felett rendelkeznek...!

Azonban, mi történt? Az alattvalók megvakítva ugyan a nagy ragyogástól, csak megmaradtak a maguk nyomorúságban és megkérdezték (és ez nagyon természetes valami), — hogy nekik nem jár valami abból az aranyesőből, amely az ország felett elvonult. Eddig a kis fejedelmek hatalmáról nem sokat beszéltek: szegények voltak, korlátlanok. Ma,

Az Egyesült Államok és Franciaország között változatlan a viszony

Állampolgársági revízió Franciaországban

Newyork, július 23. (Rador.) A DNB jelentő: William Bullitt, az Egyesült Államok franciaországi nagykövete kijelentette az „Associated Press” hirszoigálai újság tudósítójának, hogy az amerikai kormány és Franciaország közötti viszony ugyanaz, mint volt az előző francia rezsim alatt. Nem lehet szó a Pétain-kormány elismerése feletti vitáról, amennyiben a két állam között nem szakadt meg a diplomáciai viszony. Nincsen szó a Londonban, száműzöttek által alakított francia tanács elismeréséről, vagy az Egyesült Államok-

ban lévő francia értékek zárolásáról. Vichy, július 23. (Rador.) A francia állampolgárság elnyeréséről szóló 1937 július 10-i törvényt módosítani fogják. A kormány felfogása szerint tul nagy számu idegen származásu személyt kapott francia honosságot, akik nem nyujtanak megfelelő biztosítékokat. Azoktól, akik az állampolgárság elnyerése után büntetve voltak, a honosságot megvonják. Valószínű, hogy az állampolgársági revízió nem vonatkozik azokra, akik résztvettek az 1914 vagy 1940 évi háborúkban.

Külföldi cégek működésének ellenőrzése

Állandó nyilvántartás külföldi cégek fiókjairól

Bucuresti, július 23. A nemzetgazdasági minisztérium felszólította a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy állítsák össze azoknak a külföldi vállalatoknak a névsorát, amelyeknek az ország területén fiókjuk, vagy telepeik vannak.

Az elkészítendő nyilvántartásoknak a következő adatokat kell tartalmazniok: a cég elnevezése, jogi alakja, annak megemlítésével, hogy egyéni, társas cég, betéti, közkereseti társaság, vagy részvénytársaság, a vállalat külföldi székhelye, az országban működő fiókjainak, vagy fióktelepeinek felsorolása, a vállalat tárgya, az alaptőke nagysága és annak a valutának a megnevezése, melyben az alaptőkét számítják. Fel kell tüntetni végül a kimutatásnak azt is, hogy az illető vállalatot, mely személyek jegyzik és hol laknak

ezek a személyek. A román területen fiókkal, vagy fióktelepekkel rendelkező részvénytársaságoknál hivatkozni kell arra a minisztertanácsi jegyzőkönyvre is, amely az illető vállalat romániai működését engedélyezte. Ezeket a jegyzőkönyveket tudvalevőleg a hivatalos lapban is közzéteszik s így a kimutatásban a hivatalos lap megfelelő számát is fel kell tüntetni. A kimutatás arra a kérdésre is felvilágosítást ad, hogy a külföldi vállalati fiókok milyen összegű biztosítékokat tettek le romániai működésük engedélyeztetése alkalmával. Végül fel kell tüntetni a fiókvezetők nevét is.

Ezekre az adatokra avégett van szükség a nemzetgazdasági minisztériumnak, hogy az eddiginél határozottabban ellenőrizhesse a külföldi cégek romániai működését.

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadseregnek sok pénzre van szüksége. Jegyeztek tehát hadsereg-felszerelési pénztárjegyeket (bonokat), amelyek minden nap a hivatalos órák alatt a nagybankoknál, valamint a pénzügyigazgatóságnál jegyezhetők, ahol az ehhez szükséges irlapok (blanketták) is kaphatók.

Ezek a kötvények a legkedvezőbb feltételű állampapírok, mivel 4.5 százalékkal kamatoznak. Jegyezhető három, vagy ötéves lejáratu bon, ahogyan a jegyzőfél akarja. Hat hónap mulva az állam a jegyzett összeg egyötödét (husz százalékát) visszafizeti, míg a három, vagy ötéves határidő lejártá után az egész összeget.

Hat hónap mulva az esedékes 20 százalékos részlettel és a szelvény összegével adó fizethető az államnak, tartománynak, vagy a községnek.

Akinek a lejárat előtt pénzre van szüksége, a Banca Națională-tól a névérték 70 százalékának megfelelő lombardkölcsönt kaphat bonjaira, ugyanígyen kamat mellett.

Minden román állampolgár, aki az ország érdekét szíven viseli, köteles pénzével elősegíteni a hadsereg felszerelését.

Ciuj meave prefektusa
MANOLE ENESCU ezredes

Franciaország

Marokkó talajai. — Tunisz,

Franciaország strukturája gazdaságon nyertemények és tömegekben ez takarmány lehet ezen a v juhtenyésztés, nya, teljesen r A juhok erre egyéb kvalitá és gyapjujuk kereskedők el ban Marokkó érdemel. Fosz tója ez az ors hetett magyar teni, mert vi gazdagok, de a forradalmak mind gyakrabban törnek ki. Mindezek a kis országokak, akik történelem nélkül, boldogan (ki tudja?) éltek a maguk nyomorúságában, mozgolódn kezdték. Koweitben eddig két forradalmi kísérletet jegyeztek fel.

Es hol fognak mindezek megállani? A három or Marokkó, ne talaja miatt következtében ben. Minthogy ták meg, egy terület. Észá Marokkó ha mezők húzódn vízestől taláru fát és gabona szőlőskertek, kertek találha kernek kellemetl Casablanca, h kötőjével. A magában Mar tekintetében is kes, amelyet a neveznek.

Közgazgatá város, ahol a mányzója lak sok egyébké középkori je francia gyarm európai város benszülöttek

Algir az és leghegyduasab rokkó. Mezög főleg a csapad jelen kitünő gy leginkább Sid kán. Legszebb a legjellegzet városa, gyöny ben vallási ce rendű kikötők rosított terü gabona terem és füge. Na sokasága ezet tudja eltartan don kénytelen Algirban na Bougie, Filip kat. Déli rész fensikjain tal ket, ahonnan fontos nyersa zül legérdeke vábbá Guelma biskrai oáz még ma is j

Tunisz. M fekszik, elle frontja ellene Ennek a teré löl délkelet s sanló irányba krumirok ors partjain, amé kezében erős és fémeik en cseit alkotják kikötőiből vis Keleten fekt gazdasági mölcsössel és talmas oliva val. Kajruvan pontoknak, a északi és dél len városa Tu tengerparti k Tunisznak

Franciaország északafrikai birtokai

Marokkó talajkincsei. — Algir nyersanyagjai. — Tunisz, a paratölgyek és fémek országa

Franciaország északafrikai gazdasági struktúrája főleg bányászaton és mezőgazdaságon nyugszik. Buza, árpa, bor, oliva, vetemények és apró jóság kerül ki óriási tömegekben ezekről a területekről. Legelő és takarmány híjján a szarvasmarhát aligha lehet ezen a vidéken terényesíteni, ellenben a juhtenyésztés, mint az ország régi hagyománya, teljesen megfelel a pusztai vegetációnak. A juhok errefelé nem híznak ugyan fel, de egyéb kvalitásai, különösen kitűnő bőruk és gyapjuk miatt állanak nagy becsben a kereskedők előtt. Talajkincsei közül elsősorban Marokkó az, amely különös figyelmet érdemel. Foszfátok és vasérc nagy szállítója ez az országrész, ahol azonban nem lehetett nagyarányú ipari fejlődést megteremtteni, mert víz és tüzelőanyag még mindig gyéren található az országban, holott az ipari termékekre a lakosság nagy szaporodása miatt komoly szükség van. A gyarmatosítás ebben az országrészben még sok kívánivalót hagy maga után. A föld kincseit nem aknázták ki, sok tekintetben évszázadok előtti állapotok uralkodnak és ha egy-egy esztendőben rossz a termés, a falusi lakosság kénytelen a városokba húzódni és itt éhberék mellett dolgozni.

A három ország közül Észak-Afrikában Marokkó, nedvesebb klímája és termékeny talaja miatt nem kevésbé lakossága következtében, van a legkedvezőbb helyzetben. Minthogy azonban csak nemrég hódították meg, egyben a legkevésbé kolonizált terület. Északi részében, amelyet Spanyolország határol, jelentékeny petróleummezők húzódnak el. Nyugaton már számos víztestet találunk, középső részében van a foszfát és gabona zónája, észak felé viszont szőlőskertek, gyümölcsösök és veteményesek terültek el. A parton, ahol télvíz idején kellemetlen szélviharok fújnak, fekszik Casablanca, hatalmasan kiépített modern kikötőjével. A város nagyrésze összpontosítja magában Marokkó kereskedelmét és lakosság tekintetében is nagyobb, mint Fez és Marakes, amelyet általában a Szahara kapujának neveznek.

Közigazgatásilag Rabat a harmadik főváros, ahol a szultán és a franciák főkarrierjének lakik békés közelségben. A városok egyébként jóval inkább megtartották középkori jellegzetességüket, mint a többi francia gyarmatok. Ez onnan van, hogy az európai városrészeket erősen elkülönítették a benszülött városaitól.

Algir az északafrikai gyarmatok közül a leghegyesebb. Jóval szárazabb, mint Marokkó. Mezőgazdaságának fejlődése és léte főleg a csapadékoktól függ. Esős évszak idején kitűnő gyümölcs- és szőlőtermés várható, leginkább Sidy Bel Abbés és Mascara táján. Legszébb városa Algirnak és egyúttal a legjellegzetesebben mohamedán Tlemcen városa, gyönyörű mecseteivel. A város egyben vallási centrum is. Oran és Algir elsőrendű kikötők. Oran kevésbé modern, de iparosított terület. Mélyebben fekvő részein gabona terem, ugyintén kitűnő olajbogyó és füge. Nagyjelentőségű a paratölgyerdők sokasága ezen a területen. De mindez nem tudja eltartani a lakosságot, amely ilyen módon kénytelen kivándorolni. A parti síkságok Algirban nagyon kultiváltak. Itt találjuk Bougie, Philipps-Ville és Bone kikötővárosokat. Déli részében a szaharai Atlas hegység fensíkjaiban találjuk nyugaton a alfa-steppéket, ahonnan a papírgyártáshoz szükséges fontos nyersanyagot exportálják. Városai közül legérdekesebb a festői Constantine, továbbá Guelma és Sétif. Déli részén terül el a biskrai oázis, ahol nomád berberék élnek még ma is juhtenyésztésből.

Tunisz. Marokkó az Atlanti óceán felé fekszik, ellenben Tunisz kétszeres tengeri frontja ellenére a kelet irányában húzódik. Ennek a területnek klímája északnyugat felől délkelet irányába egyre szárazabb; hasonló irányban kisebbek a lakosság is. A krumirok országrésze ez, a Földközi tenger partjain, amely a jó és bő esőzések következtében erősen be van fásítva. Paratölgyek és fémek ennek a területnek gazdasági kincseit alkotják, amiket Bizerta és Tabarka kikötőiből visznek ki a világkereskedelembé. Keleten fekszik Tunisz, tekintélyes mezőgazdasági mögöttes országrészrel, sok gyümölcsösrel és szőlőskerttel, Sfax városa, hatalmas oliva ligeteivel, Gabés sok pálmájával. Kajruvan egyike a legrégebb vallási központoknak, a steppék határában fekszik, az északi és déli utak keresztezésében és egyetlen városa Tunisz belsejének. A többiek csupa tengerparti kikötővárosok.

Tunisznak már nincsenek meg a régi

Carthago jelentősége, a tengertől már csak csatorna vezet, amelyen csupán kevés tonnáru hajók közlekedhetnek.

A francia közigazgatásnak mindig is súlyos problémája volt a benszülötték életmódja. Még csak nem is nagyobb régen Franciaország számos északafrikai birtokain, Marokkótól kezdve Tuniszig, lázadások törtek ki. Először Fezben kezdődött, nemsokkal később Tuniszban folytatódott. Algirban és Sétifben, éppúgy mint City Bel Abbésben nyugtalanságok fészket elhett felfedezni. Ennek az oka az, hogy Marokkóban hatmil-

ió benszülött mellett 60 ezer európai él. Tuniszban 1.8 millió benszülött mellett 160 ezer európai, Algirban 6 millió benszülött mellett 800.000 európai áll. Az európaiak nem gyűlnek össze a benszülöttel. A lázadások áldozatai a városokban leginkább a zsidók, akiknek üzleteit ilyen alkalmakkor mindig kifosztották. A felkelése okai gazdasági természetűek. Időnként a mezőgazdasági termékek árai ugyanis olyan alacsonyok, hogy valóságosan kihajthatják magtáruikból a gabonát, a bort sem adják el, az olívat pedig le sem szünetelik.

Rövidesen összehívják a szovjet legfelsőbb tanácsát a balti államok csatlakozásának jóváhagyására

A lett képviselőházban bejelentették a földosztást

Tallin, július 23. (Rador.) A lett képviselőházban a földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy az összes földek a lett nép birtokai. A parasztok által megművelt földek nem hajadhatják meg a harminc hektárnyi területet. A harminc hektáron felüli részeket az állami földaiaphoz csatolják, amely kiosztja azokat a földnélküli személyek és azok között, akiknek törpe birtokaik vannak.

Riga, július 23. (Rador.) A DNB jelentése szerint az észtkormány a miniszterelnök vezetésével látogatást tett Visinszki

orosz külügyi népbiztoshelyettesnél a szovjet követségen. A lapok szerint a lett kormány jövőbeii munkáját tárgyalták meg ez alkalommal.

Moszkva, július 23. (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint a három balti államnak a Szovjetunióhoz való csatlakozása nem keltett meglepetést moszkvai jóértesült körökben. Rövidesen összehívják a szovjet legfelsőbb tanácsát, amelynek módosítania kell az alkotmányt, hogy így lehetővé váljon a három új tag felvétele.

Nachholtz Pált nevezte ki a pápa szatmári római püspöknek

CLUJ, július 23. Mint ismeretes, Fiedler István, a szatmár-nagyváradai róm. kath. egyházmegye püspökének lemondása után XII. Pius pápa Márton Aron erdélyi püspököt bízta meg az egyházmegye vezetésével. A megbízatás arra az időre szolt, amíg a Szent-Atya az új püspököt ki nem nevezi.

Most megtörtént a püspöki szék betöltése. XII. Pius pápa Nachholtz Pál jezsuita atyát, kolozsmonostori plébánost nevezte ki az egyesített szatmár-nagyvárad egyházmegye főpásztorává. A kinevezésről Cassulo pápai nuncius már hivatalosan értesítette is az új püspököt.

Nachholtz Pál több éve vezeti a kolozsmonostori egyházközséget s különösen a lelki-gyakorlatok kitűnő megszervezésével hívta fel magára feletteseinek figyelmét. Kinevezésében bizonyára az is szerepet játszott, hogy szatmárnemgyei származása. Beiktatásának időpontját egyelőre még nem határozták meg.

Mennyi lesz az új buza ára?

Százezer lejes buzaárát kér Const. Garofilid volt földművelésügyi miniszter

Cluj, július 23. Az aratás után és cséplés előtt gazdáink kíváncsian várják az új buzaárak alakulását. Frumzanesco földművelésügyi miniszteri igazgató 1,800.000 hektárra becsüli az őszi és 50.000 hektárra a tavaszi buzaárát mennyiségét, így összesen 1,850.000 hektárról lehet szó az utolsó évek 3,500.000 hektáros közepes buzaárát szemben. Amennyiben 1000 kgr. termés volt hektáronként, abban az esetben összesen 185 ezer vagon új buzaár számíthatunk.

Ezekhez az adatokhoz Constantin Garofilid volt miniszter az „Universul” hasábjain hozzáfűzi, hogy több, mint 250 ezer vagon buza szükséges az ország belső szükségletének ellátására, így a termést hiányosnak kell tekinteni. Ha nem lenne — állapítja meg Constantin Garofilid — 40.000 vagon buza tartalék a múlt évről, úgy most idegen búzát importálnánk.

Ilyen körülmények között Constantin Garofilid volt miniszter az új buzaárak méltányos megállapítását és nagymennyiségű állami vásárlások megkezdését sürgeti. Ma — állapítja meg ezzel kapcsolatban — a jó minőségű multévi buza ára 65-68 ezer lej vagononként. A földművesek részére szükséges árucikkek azonban megdrágultak. A bakancs, bocskor, posztó, gyapot ára majdnem kétszeres, a gépek, vas, gépalkatrészek szintén megdrágultak. A napszám emelkedett. Méltányos lenne tehát, — folytatja — ha a buza árát is jelentékeny mértékben emelnék a tavalyi árhoz viszonyítva.

Ha tekintetbe vesszük még az árvíz, fagy nyomán szenvedett károkat, a munkaszopulátot és kisebb termést, 100.000 lejből kell megállapítani az új buza árát — szögezi le Constantin Garofilid volt földművelésügyi miniszter.

Visszavonul állásából Montagu Norman az Angol Bank kormányzója

Helyét lord Catto, a kincstár pénzügyi tanácsosa foglalja el

Az Angol Bank államosításának eszméje, vagyis a kapcsolatok szorosabbá tétele a pénzügyminisztériummal és a jegybankkal között, ismét időszerű lett Londonban, amelyet a munkáspárt hozott szönyegre a kormányba való belépésekor. A Cityben most azon személyek körül folyik a vita, akik a munkáspárti miniszterek által szorgalmazott újítást megvalósítsák. Szárnyra kelt az a hír, hogy Montagu Norman, az Angol Bank kormányzója visszavonul és helyét lord Catto foglalja el, akit csak nemrég neveztek ki a Kincstár pénzügyi tanácsosává.

Ez a személyi változás azonban nem fogja

szükség szerűen magával hozni Anglia pénzügyi és bankjegypolitikájának elvi módosítását. Catto lord, aki tagja az Angol Bank igazgatóságának tanácsának és társtulajdonosa a londoni Morgan-Greenfell banknak, nem éppen az az ember, aki a munkáspártiaknak kedvűre van. Ha mégis sor kerül erre a személycserére, úgy ez Montagu Norman husz éves bankkormányzói tevékenységének végét jelenti. Ez alatt az idő alatt Montagu Norman mély befolyást gyakorolt Anglia pénzügyi és bankjegypolitikájára és 1931-ben egyike volt azoknak, akik a fontsterling leértékelése mellett voltak. Prezuntív utóda,

NIVEA
Gondtalanul napfürdőzni ez gyorsan barnít!
NIVEA-CREME-OLAJ-DIÓ-OLAJ

lord Catto, nemcsak elméleti munkával vett részt Anglia pénzügyi politikájában, hanem a City-ben kifejtett gyakorlati tevékenysége révén is.

Ha kinevezésének híre megerősítést nyer, úgy ez a bankjegy kibocsátási intézet és a pénzügyminisztérium közötti kapcsolatok szorosabbá tételét fogja jelenteni, amely a munkáspárt kormányban való részvételének egyik fő feltétele volt.

Az angol-amerikai bankjegygyezmény megtárgyalására valószínűleg Sir Frederic Phillips pénzügyi államtitkár közeli washingtoni útja alkalmával kerül sor. Ez alkalommal Sir Phillips technikai és más természetű kérdéseket fog megvitatni Morgenthau amerikai pénzügyminiszterrel. Anglia bankjegy politikájával kapcsolatos megbeszélés 1937-ben folyt le Phillips és Morgenthau között. Ezúttal meg fogják vitatni a dollár és a font közötti kapcsolatot is, miután még nem valósult meg amerikai köröknek azon ismételt óhaja, hogy a font magánforgalmi árfolyama azonos legyen a hivatalos font-árfolyammal.

Július 12-én például a szabad font újabb esést szenvedett Newyorkban 3.69-re zuhanva, míg egy nappal azelőtt Newyorkban 3.67-re esett.

Anglia hajlandóságot mutatott arra, hogy együttműködjék washingtoni tényezőkkel a mezőgazdasági termékek és az amerikai nyersanyagok kivitele érdekében megalakítandó panamerikai kartel ügyében. Ez az óhaj azonban nem talált visszhangra Washingtonban.

Akkori angol kormánykörök hivatalos nyilatkozatot adtak ki, amelyben egy ilyen együttműködés iránti óhajukat fejezték ki, hangsúlyozva, hogy Anglia igen fontos ügyfél, hogy a kartelbe tömörített áruk között szerepeljenek az angol gyarmatok egyes árucikkei is és végül, hogy egy ilyen kartel hatékonyabbá tenné a Németország és Olaszország elleni blokádot.

Mivel azonban nem tudtak angol küldöttséget meneszteni az Egyesült Államok által július 21-ikére Havannába összehívott panamerikai konferenciára, a most Londonból visszatérő kereskedelmi kormányzó utasítást kapott arra, hogy a rendes utól eltérően Amerika érintésével térjen vissza, hogy az Egyesült Államokban megtárgyalhassa a szállítások kérdését.

Honnan kapta London a nevét?

Az angol főváros nevének eredetén évszázadokon keresztül törek a tudósok a fejték. Az angol Londonnak, a rómaiak „Londinium”-nak hívták a várost. Ma azonban az általános kutató-vélemény egyetért abban, hogy a London elnevezés még a rómaiak előtti időből s valószínűleg a keltáktól származik. Tacitus, valamint a nagy földrajztudós Ptolemeus krónikáiban egy nagy, virágzó városról, Londinium, vagy Lundiniumról olvashatunk. Egy 6. századból való krónikás — Dél-Walesből — elbeszéli, hogy Angliának 33 városa van, köztük egy — „Cair Lonein” (London) nevű.

Az angol főváros nevéhez egyébként még egy ósrégi legenda is fűződik. Eszerint Aenea Brutus egyik leszármazottja, egy jövendőmondó utasítása szerint Albion nevű szigetre jutott, hol egy Tróját alapított volna. Fel lehetne tételni, hogy ezen új Trója azonos a későbbi történelmivé vált Trinovantum várossal, mely mellett Cézár győzelmet aratott. Julius Cézár ellenfele e harcban a britek királya, Casibelaunus volt, kit egy szép napon saját bátyja, Lud megfosztott trónjától. Lud aztán felépítette a Cézár által lerombolt Trinovantum várost, azt új fallal vette körül és elkeresztelte Kaerlud-nak. Ez a Kaerlud lenne — krónikások szerint — a mai Londoni City ősapja. Később a betörő angolok és szárszok a várost Lundain-nak, vagy Londryan-nak nevezték el. A régi Lud-legendáról beszél ma Londonban a régi City-kapu, a Lud Gate. Korábban e helyen még ott állt egy ablakmelyedésben Lud király és két fiának mellszobra is.

Helyreállítják az áradásokkal tönkrement utakat. A Hivatalos Lap legutóbbi száma rendelettervényt közöl, amelyben a kormány felhatalmazást kapott az áradások miatt tönkrement utak azonnali helyreállítására.

HIREK

— Cimponeriu volt kolozsvári pénzügyigazgató bucsuztatása. A kolozsvári pénzügyigazgatóság és a különböző pénzügyi szolgálatok személyzete tegnap bucsuztatta C. Cimponeriu eddigi pénzügyigazgatóját. A bensőséges összejöveteleken, amely a Varga étteremben volt, megjelentek Damaschin, az új pénzügyigazgató, Petrovan és Sasu szolgálati főnökök és sok más vezető pénzügyi tisztviselő, akik a helyéről távozó pénzügyigazgatót lelkesen ünnepelték, kiemelve értékes és a közérdek javát szolgáló munkásságát.

— Napzámosoknak is jár a tulorabér. A kolozsvári munkabíróség Robotin Ioan és társai ügyében elvi jelentőségű döntést hozott. Kimondotta, hogy a munkásoknak, ha napzámos munkára is szerződötték őket, a tulorabér rendes díj fizetendő.

— Új egyenruhát kapnak az orosz tábornokok. Moszkából jelentik: A Krasnaja Svesda című katonai közlöny jelenti, hogy az orosz tábornokok új egyenruhát kapnak. Külön parádé-egyenruhát terveztek számukra, amely az eddigi szokással ellentétben khaki színű helyett acélszürke lesz.

— A FIATALSÁG FILMJE. A francia filmgyártás fénykorából származó filmekből egymás után kerülnek bemutatásra az érdekesnél-érdekesebb új alkotások, melyeknek egyike a hetekben nagy sikert ért el a fővárosi mozgóknak. Címe MAGASSÁG 3200 MÉTER. A fiatal francia művészgárda legjobbjai szerepelnek ez érdekes témájú filmben, melynek mozgalmas cselekménye 3200 méter magasságban játszódik le, örökké hófedte hegyek között. A téli sportok minden ága látható e teljesen új szűzúj alakitásban, melynek értékét rendezése, elsőrangú szereposztása mellett nagyban emelik a felvételek csodálatos szépsége. A film bemutatója a napokban lesz a SELECT mozgóban.

— Két zsidó alkalmazottat bocsátott el az orsovai villanyüzem. Az orsovai városi villanyüzemtelől a legújabb rendelkezések értelmében két zsidót bocsátottak el, Kotlarewski Efraim üzemvezető főgépész és Reicher József gyakornokot. Az orsovai villanytelep az impériumváltozás idejéig a budapesti Ganzgyár kezelésében állott, majd a város vette át. Érdekes megemlíteni, hogy az akkori városvezetés csak nagy rábeszélésre tudta Kotlarewskit, a kiváló főgépészt maradásra bírni. Még a zsidó hitközség intervencióját is igénybevette ehhez és csupán a hitközség egy népes küldöttségének engedve, maradt vissza. Kotlarewski nemcsak Orsovának, de az egész Bánátnak egyik legügyesebb gépésze. 30 éves itteni működése alatt egyetlen egyszer sem fordult elő komolyabb üzemi-zavar. Kotlarewski ugyanis nemcsak mint vezető állott hivatásának magaslatán, hanem mint gépész is az egyes gépkatrészeket maga készítette és pótolta. A kenyér nélkül maradt gépész iránt városszerte nagy a részvétel. A másik elbocsátott tisztviselő, Reicher József, chaluci kiképzést kapott a villanyüzemnél.

— Elfogták a marosvásárhelyi 60 ezer lejes betörés mindkét tettesét. Marosvásárhelyről jelentik: Diamantstein Abraham kereskedő házában az elmúlt hetekben nagyszámú betörés történt. A tettesek férfi ruháikat, szőrméket és kabátokat vittek el, mintegy 60 ezer lej értékben. A rendőrség néhány nap múlva elfogta Tamas Ioan rendőrségi legényét, aki kihallgatása során elmondta, hogy Gábor Sándor nevű társával hajtott végre a betörést. A rendőrség Tamást átadta az ügyészségnek. Gábor ellen, aki különben katonaszökevény is, nyomozást indított. Napokkal ezelőtt Gábor Sándort is elfogták. A betörő katonaszökevény a hatóság elöl a környéki erdőkben bujdosott, de elfogatása a Maros gátfelületi partrészén történt, ahol a bokrokból talált rá és őrizetbe vette az egyik közrendőr. Gábor valószínűleg fűrészárú akart a Marosban. Kihallgatása során elmondta, hogy az ellopott dolgokat 1800 lejért értékesítették. A betörők két orgazdája ellen is megindult az eljárás. A ruhákat hiánytalanul megtalálták. Többet ezek közül az orgazdák szabónak adtak át átalakítás végett. Gábor bevallotta azt is, hogy ő hajította végre Sutea George helyi tanár lakásán a két héttel ezelőtti betörést, valamint ez év április 6-ról 7-re virradó éjszakán Graf Iosif Carmen Sylva ucca 28 sz. alatti lakásán történt 18.000 lejes betörést is. Az elfogott betörő különben már régi ismerőse a rendőrségnek. Valószínű, hogy ügyükben még a nyár folyamán ítélkezik a bíróság szüneti tanácsa.

— Nagy vihar Temesváron. Temesvárról jelentik: Szombaton nagy vihar tombolt Temesvár felett. A szélvihar olyan erős volt, hogy tövestől csavarta ki a fákat és lesodorta a házfedeleket. A szél az uccákon döntötte ki a fákat, ontotta össze a kerítéseket és nagy károkat okozott a gyümölcstermésben és vetésekben is.

— Menetközben kigyulladt egy CFR autobusz. Bucurestiből jelentik: Különös baleset történt szombaton a Bucuresti—Chitila közötti országúton, ahol próbamenet közben rövidzárlat következtében felrobbant egy CFR autobusz benzintartálya és az egész kocsi lángborította. A gépkocsi vezetője a lángtengerből csak súlyos sérülések árán tudott menekülni, a kocsit azonban nem lehetett megmenteni, mert porráégett.

— Megölték ujszülött gyermeküket. Bacauból jelentik: A napokban névtelen feljelentés érkezett a bacauai ügyészséghez, mely a hatóságok tudomására hozta, hogy Stoian Ilie Comanesti községbeli lakos és felesége megölték, majd elásták ujszülött gyermeküket. Az ügyészség elrendelte a holttest megkeresését. A vizsgálatot vezető csendőrség azonban már csak az ujszülött csontvázát találta meg a házaspár kertjének egyik mésszel betömött gödrében. A bestiális szülöket letartóztatták.

— Két gyermek belefutott a vizesgödörbe. Brailából jelentik: Rostov községben Stancu Dumitru gazda felügyelet nélkül hagyta otthon két éves kislányát és négy éves fiacskáját. A gyermekek, hogy unalmukat elűzzék, kimentek a mezőre, ahol egy vizesgödör szélén játszódni kezdtek. Később bemelegedtek a vízbe is, amely oly mély volt, hogy mindketten elmerültek benne. Kiáltozásaikat senki sem hallotta meg és így vízbefulltak. A kétségbeesett szülők az esti órákban találták meg gyermekeik holttestét.

— Gépkocsiszerecsenclenség Arad megyében. Aradról jelentik: Súlyos gépkocsiszerecsenclenség történt a múlt hét végén az arad megyei Kisjenő határában, ahol gumiszakadás következtében egy gépkocsi, miközben 70 kilométeres sebességgel roham az országúton, felfordult. A gépkocsiban Muntean Vasile kisjenői állomásfőnök, Lucaciu Alexandru vasuti tisztviselő, Grósz Márton kisjenői gubonakereskedő, Haas József gépkocsivezető ültek. Mind a négyen megsebesültek, közülük az állomásfőnök és a vasuti tisztviselő olyan súlyosan, hogy kórházba kellett őket szállítani.

— Halálraégett egy tízéves gyermek. Iasi-ból jelentik: Valea Satului községben Cioban Emilia, az ottani tanító 10 éves kisleánya, szüleinek távollétében tízet akart gyújtani. Petróleumus kannát vett elő s annak tartalmát a tűzhelyre hamujára öntötte. Nem vette azonban észre, hogy a rostélyon át a petróleum a szoba földre is lefolyt s mikor a tüzet egy gyufával meggyújtotta, a föld is lángborult s ruhája is tüzet fogott. A szerecsenclenség leánya égő ruhával az udvarra futott, de a szomszédokban nem volt senki sem otthon, nem volt, aki segítségére siessen s olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy borzalmas kínok között kiszenvedett.

— Újból megnyitott az anverszi tőzsde. Anversből jelentik: Az anverszi kereskedelmi és tengerészeti tőzsdét újra megnyitották.

— Istentisztelet közben hirtelen meghalt a püspöki vikárius. Zilahról jelentik: A múlt hét utolsó napján Petru Cupcea Szilágy megye görögkatolikus püspöki vikárius istentiszteletet tartott egyik somlyói templomban. Istentisztelet közben hirtelen rosszul let, az oltár lépcsőjén földre zuhant és még mielőtt orvosi segítség érkezhett volna, meghalt. A köztisztviselő álló lelkes megrendítő halála az egész környéken mély részvétet keltett.

MA AZ ÉV LEGNAGYOBB FILMJEINEK PREMIERJA A ROYAL-BAN

A halál dzsungelje!

Ez az a film, amelynél minden buját elfelejti.

Főszerepben: JACK HOLT. Előtte 2 premier hirdető a legújabb háborús jelenetekkel.

IZGALOM!
REJTÉLY!
KALANDOK!

— Egy nyolcvan éves aggyastyán agyonverte az éjszakai látogatót. Marosvásárhelyről jelentik: Mare József 80 éves stupini lakos a múlt éjjel arra ébredt fel, hogy valaki motoszkál az udvaron. Kiment az udvarra, ahol az éjszakai látogatóban Gombos Teodor községi gazdát ismerte fel. Az öregember egy husángot ragadott kezébe, párszor rávágott a betolakodóra, aki elmenekült. Később ismét visszatért, de most már az öreg gazdálkodó nem vette tréfára a dolgot, hanem fejét vett elő s azzal verte föbe a toladók éjjeli vendéget. Mikor az elvesztette eszméletét, a fejével mindkét karját is levágta. Másnap, mint aki jól végezte dolgát, jelentkezett a csendőrségben, ahol letartóztatták.

— Jelentkeztek az elveszett pénztárca tulajdonosai. A kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályához ma délelőtt néhány száz lej és aprópénzt tartalmazó pénztárcát szolgáltatottak be. Igazolt tulajdonosa átvetheti a rendőrség bünyügyi osztályánál.

— Lettországból kiutasítottak egy újságot. Rigából jelentik: A belügyminisztérium rendelete értelmében kiutasították az ország területéről a „Chikago Tribune” című lap tudósítóját, mert felelőtlen és rosszindulatú híreket küldött a lettországi eseményekről.

— Újabb vakmerő lopás ügyében nyomoz a kolozsvári rendőrség. Hirt adtunk tegnap arról, hogy három veszedelmes zsebmetszőt tartóztattak le a kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályának emberei. Alig pár nappal ezelőtt történt, hogy az egyik kolozsvári templomban is vakmerő zsebtolvajlás történt, amikor is az egyik rovttmultu zsebmetsző egy ezüst cigarettatárcát lopott ki áldozata zsebéből. Rövid idő alatt ez már a hatodik eset volt, míg a vasuti állomáson és a piactéren ugyszólván naponta történnék kisebb-nagyobb zsebvágási kísérletek. A vasuti állomáson legutóbb letartóztatott Dascal Ghise rovttmultu zsebmetszőről, akit a rendőrség emberei tettenérték, megállapítás nyert, hogy a számára sikertelenül végződő vasárnapi zsebmetszési kísérleten kívül két nagyobb lopást követett el, egyiket ugyancsak a pályaudvar peronján ezelőtt négy nappal, míg a másikat a piactéren. Közel tízezer lej értékű harcosit így össze Dascal Ghise, aki a kihallgatása során beismerő vallomást tett s az ellopott pénznek egy részét vissza is szolgáltatatta. Ezeket az eseteket kívül tegnap délután újabb feljelentést adott be az egyik kolozsvári kereskedő ismeretlen tettes ellen, aki az egyik mozbán kilopta zsebéből 800 lej tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség bünyügyi osztálya ebben az ügyben is most erőlyes nyomozást indított a tettes kézrekerítésére.

— Megnémult a villámsapástól. Vasárnap a kora délutáni órákban vihar vonult el Kolozsvár felett. A Bikk erdőben sokszáz kiránduló között volt Marosi Ferenc kolozsvári lakos, nyomdai gépmester is, aki egy fa alá húzódott a felhőszakadás elől. A villám belecsapott egy fába s Marosi Ferenc — bár sértetlen maradt — megnémult. Kezelésre be szállították az ideggyógyászati klinikára.

— Henning amerikai szenátor az angliai gyermekek elszállításáról. Washingtonból jelentik: Henning szenátor a semlegességi törvény módosítását kérte, olyan értelemben, hogy amerikai hajók hadviselő vízkész léphessenek angol gyermekek behajózása érdekében. Minden ok meg van annak feltételezésére, hogy a javaslatot elfogadják.

SPORT

Néhány szó a vasárnapi uszóversenyhez

Akik az utóbbi időben figyelemmel kísérték a Haggibor uszónak működését, bizonyára észrevették, hogy már nem „tisztességes verségekéről”, hanem győzelmekről van szó. Igaz, hogy ezek a győzelmek még szegényesek, kevés is van belőlük, de mégis csak győzelmek. Különös jelentőségük, hogy fiatal gyermekek aratják idősebb uszók felett. Fiatal gyermekek, akik lelkiismeretesen edzik magukat és sportszerűen küzdenek a zsidó színekben.

Azok, akik ott voltak a vasárnapi versenyen, láthatták, amint a tizenéves Róth András bátoran ugrott be a vízbe és másodikként ütött be a remek időt uszó Izrael Róbert mögött. Láthatták, hogy az ugyancsak tizenéves Czitrom Gábor élete első versenyén harmadik lett, míg az első helyet klubtársa, a minden uszásban egyformán ügyes Sebestyén Viktor szerezte meg. Láthatták, hogy a még gyermekorban levő Horváth Ottó alig maradt le az erős ifjusági mezőnyben és hogy milyen nehéz küzdelemben került Meister Tibor és Weisz Julia harmadik helye. Látták, hogy a fiatal pólócsapat, ha még kezdetlegesen is játsza, de lelkesen győzött szenior ellenfele felett.

Végül láthatták, hogy milyen kevesen vannak azok, akik a zsidó fiuk derekes munkáját elismerésel, buzdító tapssal jutalmazták... (Gy.)

*Kis tükröcském, mondd meg nekem,
Ki a legszebb a világon?*



*Gyönyörű vagy, de nem tudok
dönteni, hisz ezren és ezren
hozadd szépültek, de csak azért, mert
Sulfamyl pudert és krémet használtak.*

— Vigyázat, szélhámos! Kolozsváron egy idő óta egy alacsony, pupos, vöröshajú, negyven év körüli, botra támaszkodó máramarosi férfi járja a zsidó közintézményeket és jótékonyságukról ismert polgárokat és pénzeket gyűjt letartóztatott emberek érdekében. Az illető senkitől erre megbízást nem kapott. Ha a szélhámos valahol jelentkezne, azonnal rendőrközre kell őt adni.

— Meghalt Marczali Henrik. Budapestről jelentik: Hétfőn meghalt Budapesten 84 éves korában Marczali Henrik nyug. egyetemi tanár, nagyírő történész. A historikus a szabadelvű magyar korszakban mindig is a progresszív gondolatot hirdette. Marczali Henrik született 1856 április 3-án Marczali-ban, ahol apja rabbi volt. Középsikolai tanulmányainak végzetével a budapesti egyetemen tanult, majd Párizsban és Berlinben folytatta történeti tanulmányait. 1893-ban a Tudományos Akadémia levelező tagja lett, 1895-ben a történelem nyilvános, rendes tanára. Főbb művei: A magyar történet kútfői az Árpádok korában (1880), Mária Terézia (1891). A nemzetiség történetbölcsészeti szempontból (1911). A Ribáry-féle világtörténelemben az újkor történetét írta meg, 1923-ban, rövidített nyugdíjaztatása előtt írta: „Hogyan készült a nagy háború?” című munkáját. Halála tudományos körökben nagy részvétet keltett.

— Ellenőrzik a katonai övezetben lakók személyazonosságát igazolványait. A kolozsvári rendőrség MONT-osztálya augusztus elsején megkezdi a különleges láttamozással ellátott személyazonossági igazolványok ellenőrzését. Augusztus elsejéig a katonai övezetben lakó egyének és ingatlanulajdonosok kötelesek beszerezni a szükséges igazoló iratokat, vagyis a térparancsnokság által láttamozott személyazonossági igazolványokat és különleges engedélyeket. Mindazokat, akiket megfelelő okmányok nélkül találunk súlyosan megbüntetik.

— Súlyos kimeneteli verekedés a kolozsvári Irisz-telepen. Súlyos kimeneteli verekedés játszódott le tegnap este felé az Irisz-telepen. Kurucz Ferenc, Gh. Asachi ucca 20. szám alatt lakó munkás megjelent a negyedik kerületi rendőrségben és bünyvádi feljelentést tett Székely Endre ugyanabban az uccában 17. szám alatt lakó szabad ellen súlyos testisértés miatt. A feljelentés szerint a szabóiparos néhány nappal ezelőtt összeszóalkozott a feljelentővel, akit tegnap este, midőn hazafelé ment, meglesett és súlyosan megverte. A verekedés során a támadó is megsebesült. Az ügyben a vizsgálat megindult.

Teljes gyógyulást nyert.
ha igénybe vesz egy melegizap kurát a CARMEN SYLVA-I

Grand Hotel Movila és Băilor szállodák

által kibocsátott jegyfűzetei alapján. Felvilágosítást ad és jegyfűzeteket árusít lapunk kiadóhivatala.

Kotla

Halottat A halottérzsipe, a szilpe, az az mindig a családalom egy lenlétevel a forrását. A ra jobban is, észrevét kasztott ké képpen van ahonnan a hanem el mindjobbaj ja valami

Itt van t Efráimnak tudta elkép kü, munka művi apró sabb kerek sét, csorbá

Most oly egész embe tem, vagy tem. En til óta ismeré látam ily doni vagy akkor is s a vállán, a kók húzódo tokban vég jellegzetes sik most o róla és fes legény a la csönzött fe füléig éro

Úl ez a K azt hajtog lesz?! Pedit az asszony ket, egy es az Esztikét a szivemre ha iskolába valahol for bennünket madarait, szolgaságok rajtunk ieb jaiba, hogy anyuka az az orsovai a villanykő gyerek szed dozik. Eng mondja, ho hogy egy a valaha nek is mondja, elgondolt s szeri karj vádlóan, m ezek olyan neplő ujjas

Olyan kü egyelőre m rának egyi lépésnyire k pek, a főg hívős szob zi a plafont a paradés r kor szokott megfedelke ja magát: lépjen ide hallgassa n delt szakas rünk! — g bosszankod a ruha, ez a környezel lasztja öke még jobban vannyégy ná szokta meg

Az aszta Republicue fiamtól, az moru büszk larevsky, O Igy. Ipszilo eddig, hogy miénk. Az Friedmann, jó név. Zsid nősen ipszilo

Kotlarevsky Efráim

Halottat megsíratni könnyebb, mint élni. A halottért hullajtott könnyeknek ott a zsilipe, a sírnak a hantja, de az élő, az más az mindig elénk áll, mint az emberi társadalom egyik tagjához és már pusztá jelenlétével is ássa a szívünkben a könnyek forrását. A halott elmegy és napról-napra jobban távozik a szívünkben az emléke is, észrevétlenül dugulnak be az érte fakasztott könnyek forrásai. Az élővel más-keppen van, nem hogy sekélyedik az ér, ahonnan a könnyek patakja táplálkozott, hanem ellenkezőleg, az idők múlásával mindjobban szélesedik és állandóan kotorja valami ágát.

Itt van teszem azt ennek a Kotlarevsky Efráimnak az esete. Ezt az ember sohse tudta elképzelni kalapács nélkül, gép nélkül, munka nélkül. Nem volt az a finomművi apró szerkezet egészen a leghatalmasabb kerekekig, masinákig, aminek törését, csorbáját ki ne tudta volna kalapálni.

Most olyan különös, idegenszerű ez az egész ember, amint az uccán elhalad előttem, vagy amint itt ül sóhajtozva mellett. En tizenkét álló esztendő alatt, amit őta ismerem, pontosan csak tizenkétszer láttam ilyen magunkfajta embert londoni vagy párizsi szabásu egyenruhában, akkor is selyemből való fehér sált tartott a vállán, amelynek alulsi részén fekete csikók húzódtak és különös rojtokban, bojtokban végződtek. Egyébként a gépészek jellegzetes uniformisát viselte és ez a másik most olyan keservesen lekívánczozik róla és feszeng benne, mint egynemely vőlegény a lakodalman a tándlerájban kiköcsönzött ferencjókában, frakkban, vagy a füléig érő kürtös kalap alatt.

Úl ez a Kotlarevsky és sóhajtozik és csak azt hajtogatja, hogy most már övele mi lesz?! Pedig nem is magát sajnálja, hanem az asszonyt, a saját asszonyát, a gyereket, egy csomót. De különösen az egyiket, az Esztikét. Ez a gyerek nekem is fölötté a szivemre megy. Ezt én tanítottam valaha iskolában hittanórán arra, hogy van valahol fenn a magas egekben valaki, aki bennünket kormányoz, aki táplálja az égi madarait, aki kivezetett bennünket rab-szolgálatokból, akinek szeme állandóan rajtunk lebeg, aki apukának erőt ad a karjaiba, hogy a kalapácsot lendítse, hogy anyuka az ebédet megfőzhesse, valaki, aki az orsovai villanytelep kerekeit is hajlja, a villanykörtékbe fényt lehell és most ez a gyerek szemrehányóan tekint rám és lázadzik. Engem tesz felelőssé mindezért. Azt mondja, hogy becsaptam, félrevezettem, hogy egy árva szó sem igaz abból, amit valaha neki mondtam. Tulajdonképpen nem is mondja, csak a szemével sújtja felém az elgondolt szavakat. Ránéz az apja két nagy szerű karjára, aztán ráemeli a szemét vádlóan, mintha én tehetnék róla, hogy ezek olyan esetlenül lógnak lefelé az ünneplő ujjasból.

Olyan különös most ez az egész család, egyelőre még az orsovai villanytelep udvarának egyik lakásában. Munkanap van, tiz lépésnyire kattog a kerék, puffognak a gépek, a főgépész ur meg itt ül benn, a jó hívős szobában tetlenül, sóhajtozik és nézi a plafont. De a legfurcsább a ruha rajta, a parádés ruha, amit csak kiváló alkalmakkor szokott magára ölteni. Az ember szinte megfőledkezik magáról és majdnem elszólja magát: Álljon fel Efráim Mose fia és lépjen ide ötödiknek az Ur asztala elé és hallgassa meg az Irás a mai ünnepre rendelt szakaszát. No, gyertünk, öreg, gyertünk! — gondolom tovább magamban és bosszankodom, hogy nem mozdul. De ez a ruha, ez az ünnepi ruha még jobban hat a környezetére, mint az idegüre, úgy elválasztja őket, feszélyeztetni a viselőjét, de még jobban azt, aki az év háromszázhatvannegy napján másban látta, másban szokta meg.

Az asztalon postakártya hever, képes. République Française, mutatja a bélyeg. A fiától, az orvostól, mondja az apa szomorú büszkeséggel. Monsieur Efráim Kotlarevsky, Orsova — betűzgetem a címet. Így. Ipszilonnal. Még sohse gondoltam rá eddig, hogy mennyire más a neve, mint a miénk. Az én falumban csupa Klein volt, Friedmann, meg Zucker. Kotlarevsky. Nem jó név. Zsidónak nem. I-vel sem, de különösen ipszilonnal nem. Zsidó számára nem

alkalmas. Valaha azt hittük, hogy jó, szerettük az ilyesféle neveket, de mostanában beíattuk, hogy tévedtünk. A Kohn név jobb, kellemesebb. Kizár minden kétséget, a bemozdásával egyszerre eloszlatunk minden fölösleges kételet. Egy jóhangzásu nevé zsidó ember mesélte nekem, hogy meny-nyi kellemetlensége van mostanában a nevével színházban, társaságban, vonaton. Bemutatkozik, és az új ismerős erre rögtön rátér a zsidókérdésre és szidja a zsidót, mint a bokrot. Hát ez kellemetlen. Kohnnal ez nem fordulhat elő.

A külseje is olyan eltérő. Olyan tatáros. Valaha onnan is került ide, az orosz síkság széleiről, a tatárok közeléből. De itt egészen elgermánosodott. Csak így beszél hivatalon kívül, a germánok nyelvén, mert a sajátján ugyse értené itt senki. Nekem

gyönyörűség, ha hallom, mindig arra gondolok közben, hogy Salom Alechem is így beszélhetett, ha véletlenül germán akadt utjába.

De amit én most is mondok, az csak mellébeszélés, hogy így elfelejtsem és elfelejtsem a való tény, ami Kotlarevsky Efráimmal tulajdonképpen történt. De különösen a lánya tekintetét szeretném feledni. Számokéri tőlem a Messiás lépteit, amire a hittanórán egyszer céloztam. Egy év óta egyébként Párizsba készült munkára és most, hogy nem mehet, ezért is engem okol.

Kár, hogy úgy elszakadtunk most egy darab időre Varsótól, Lemberggtől, Csernovictól és Kisenevtől, olyan szükségem volna most az ottani nagy mesterek bölcs tanácsára, hogy mitevő legyek Kotlarevsky

Esztikével, akit én állítólag becsaptam, mert az apja karjai beláthatatlan ideig nem lendülnek munkára, mert nem mehet Párizsba, mert nem hallja a Messiás lépteit. Milyen jó volna, ha most tanácsot adhatnának, mit tegyek Esztikével, hogy erősítem meg benne a hitet, öbennem, meg Josefben, a chalucban, aki a Kotlarevsky ur keze alatt tanulta a villanytelepen a chaluc-ságot és most ő is félbe kellett hagyja és megingott ő is abban, amit valaha a kétezer év végéről tőlem olyan gyakran hallott.

Szeretném, ha Főszerkesztő ur feketével szegélyezné ezen pár soromat, ahogy a gyászjelentéseket szokták. Kotlarevsky Efráimot én éppúgy megsíratam, ahogy a halottakat szokás.

Löwenkopf Kálmán

Capitol Mozgó

Szerdán indul!!!

Egy kivételes, szenzációs nagy sláger!!!

Rio csillaga

Nagy táncos és zenés film! Gyönyörű rendezés és kiállítás!
Főszereplő:

La Jana

a tragikusar elhunyt világhírű táncosnő és GUSTAV DIESEL.
A film előtt: Angol és a 642-es UFA háborús világhíradó, izgalmas eseményekkel!

Konoye herceg Japán és Ausztrália szoros együttműködéséről

Sidney, július 23. Konoye herceg az új japán kormány miniszterelnöke az ausztráliai kormányhoz intézett nyilatkozatában azon óhajának adott kifejezést, hogy a két ország kapcsolatát ismét kulturális alapokra helyezték. Japán és Ausztrália — mondotta a miniszterelnök — két nagy ország, amelyeknek együtt kell működniük

a földtekének ezen a részén.

Tokio, július 23. (Rador.) Konoye herceg, az új japán miniszterelnök, nyilatkozott a sajtó munkatársai előtt. Mozgostanunk kell a nép összes energiáit — mondotta a japán kormányelnök. Nagy áldozatokat kell hoznunk, de a létminimumot biztosítani fogjuk. Főleg a nemzetvédelem érdekében van szükség áldozatokra.

Az USA földet vásárol Nicaraguától és Columbiától, hogy a Panama-csatorna védelmét megerősíthesse

Newyork, július 23. Az amerikai átlagember a világháború tapasztalatai után nem tudott elképzelni olyan eshetőséget, hogy az Egyesült Államok valamely nagyhatalommal megégyezzen háborúba keveredjenek. Kétségtelen, hogy Amerika földrajzi fekvése is nagyban hozzájárult ehhez a bizakodó álláspontoz. Még mielőtt Európában kitalálták volna az önellátási rendszert, Amerika már régen ösztönösen erre törekedett s nem akart még gyarmatokat se, bár igaz, erre szüksége se volt, mert a természet minden nyersanyaggal és természeti kincsekkel is bőven ellátta. Ez az általános fel fogás készítette az amerikai kormányt arra, hogy a legutóbbi tíz év alatt távolkeleti politikáját enyhítse és a Fülöp-szigeteknek visszaadja az önállóságát.

A panamerikai kongresszuson igyekeztek Dél- és Észak-Amerika közötti surlódási felületeket eltüntetni, de ugyilátszik minden békés számítási kísérletet lassan áthuzott a technika fejlődése. Amerika ma már idegen nagyhatalmak számára nem megközelíthetetlen terület és elképzelhető, hogy repülőgépen néhány órán belül idegen hadsereg megszállhatja kikötőit és az ipari élet központjait.

Amerika eddig költségvetéséből legtöbbet a flottájára fordított. Őt csak a tenger felől lehetett megtámadni és ezért csupán tengeri haderejét növelte. Most azonban egyre inkább felülkerekedik az a meggyőződés, hogy Amerika föléletes biztonsága megszűnt és a legnagyobb veszély a levegő óceánja felől fenyegeti. Kétségtelen, hogy az amerikai haditengerészet Achilles-sarka a Panama-csatorna. Ez a nagyszerű víziút nemcsak a világ-részeket hozta egymáshoz közelebb, hanem lehetővé tette, hogy az amerikai flotta egyformán védhesse az Európa felé néző keleti és az Ázsia felé néző nyugati partokat.

Egy év óta egyre több cikk jelenik meg az amerikai lapokban, amelyekben tekintélyes katonai és tengerészeti szakértők a Panama-csatorna veszélyeztetett helyzetéről írnak. Tény az, hogy a háború kitörése óta a csatorna környékét katonailag egyre erősítik. A kongresszus Panama védelmének céljaira legutóbbi megszavazott ötvenhárom millió dollárt és a Cristobálban állomásozó védőrséget huszonezer főre emelték. A csatorna felett állandóan repülőgépek cirkálnak és közel háromszázötven vadász- és bombavető repülőgép őrködik a víziút épsége felett. Azonkívül a Panama köztársaság területén most újabb repülőgép-bázisokat építenek.

A szárazföldön a csatornához legközelebb fekvő állam Columbia. Erről az oldalról semmi veszély nem fenyeget. A bogotai kormány legutóbb is határozott nyilatkozatot tett, hogy semmi olyan próbálkozást nem tűr, ami közvetlenül vagy közvetve a Panama-csatornát veszélyeztetné.

A tenger felől a csatorna mindkét bejáratát hatalmas erődítmények védik. Egyrészt az Antillákon elhelyezett flottabázisok, másrészt a csendesóceáni oldalon felsorakozó rendkívül módos megerősített Naos, Perico, Sulebra és Flamenco szigetek képeben. Minden jel arra mutat, hogy Amerika a levegőből jövő támadástól félti ezt az életbevágóan fontos víziutat.

Lefoglalták a Standard Oil ingóságait és ingatlanait. Rio de Janeiróból jelentik: A brazil kormány lefoglalta az amerikai „Standard Oil” petróleum koncern ingó- és ingatlan értékeit az 1933-tól 1936. évig kivetett adó fejében. A ki nem fizetett összeg közel 7 millió milreis.

Munkakihallgatások Öfelségénél

BUCURESTI, július 23. (Rador.) A királyi udvar marsalli hivatalának 52. számú közleménye szerint Öfelsége II. Károly király július 22-én munkakihallgatáson fogadta David Popescu tábornok belügyminisztert, Niculescu tábornok nemzetvédelmi minisztert és Nichifor Crainic propagandaügyi minisztert. Délután Ion Gîgura miniszterelnököt, Mihail Manoilescu külügyminisztert és Hans Otto Roth jogszerinti szenátort.

Argentina megbízottjának fel-szólalása a panamerikai értekezleten

Havanna, július 23. (Rador.) A panamerikai értekezleten Hull amerikai külügyminiszter után Leopoldo Nello, Argentina megbízottja szólalt fel, aki arra kérte az értekezlet résztvevőit, ne hozzanak elsietett határozatokat és elhamarkodott megoldásokat olyan eshetőségekre, melyek talán sohasem fognak bekövetkezni.

— Hangverseny a menekültek javára. Bucurestiből jelentik: Öfelsége legfelsőbb rendeletére augusztus elsején, csütörtökön este 9 órakor rendezik meg az Atheneumban az első szimfonikus hangversenyt, amelyet a királyi alapítványok szimfonikus zenekara ad a beszarabiai és bukovinai menekültek számára. A hangversenyen George Enescu mester vezényel és azon közreműködik Lipatti, a híres zongoraművész, zeneszerző, többek között előadásra kerül Beethoven szimfónia Eroica-ja, amelyet Lipatti ad elő zenekísérettel, továbbá George Enescunak egyik szerzeménye.

— Letartóztaták az ötszörös gyermekgyilkost. Berlinből jelentik: A magdeburgi rendőrség letartóztatta Rudolf Zimmermann rovtomultu egyént, akinek kihallgatása alkalmával kiderült, hogy öt gyermek meggyilkolása terhel lelkismeretét. Az elmúlt hónapok folyamán megölte Inge Winkler 7 éves prenszlau iskolás leánykát, valamint Ingrid Karzek 10 éves rotstocki leánykát. Ugyancsak Zimmermann volt gyilkosa két Magdeburg környéki kislánynak, akiket a gyilkosság előtt meggyaláztott, valamint tettese az egyik Aken községben történt gyilkosságnak, amelynek áldozata egy 10 éves kisgyermek volt.

— JULIUS 31-IG MINDENKINEK KI FIZETNIE A LAKBÉRETI ÉS TYZOLTO ADÓT. Kolozsvár város vezetősége nyomtalanosan felhívja az összes érdekeltek figyelmét a következő kötelezettségük teljesítésére. A folyó évi július 31-ig a városi adóhivatal pénztáránál kötelesek mindazok befizetni a 2 és félszázalékos lakbérleti adót, akik eddig ennek a kötelezettségüknek a pénzügyigazgatóságnál nem tettek eleget. A lakbérleti adó a fenti időpontig kifizetés, függetlenül attól, hogy a háztulajdonos és lakója között írásban jött-e létre a lakbérleti szerződés, vagy pedig csak szóbeli megállapodás alapján? Mindazokat, akik a fenti határidőig a 2 és félszázalékos lakbérleti adót a városi adóhivatal pénztárához be nem fizették, az adóösszeg négyszeresével, mint pénzbírsággal sújtják. Az érdekeltek tájékoztatására közöljük, hogy lakbérleti adót kötelesek fizetni mindazok, akiknek évi lakbérösszege meghaladja a hateret lejt. Az évi hateret lejen alóli lakbérösszeg mentes a lakbérleti adó alól. A lakbérleti adóval egyidejűleg kifizetés az évi egyezrelékes városi tüztöltőadó is, amelynek befizetési határideje szintén július 31-én jár le.

AZ IDEGEN

(1) Irta: MAX SANTER

KIS REGÉNY

Orditotta: JÁMBOR ERZSEBET

A sziget, elbeszélésünk izgalmas történéseinek színhelye, mintegy háromnapos járással fekszik a szárazföldtől. Ez a távolság ma, amikor a sziget állam kezelésbe vették át és rendszeres hajójárat közlekedik; csekélynek tűnik, de száz évvel ezelőtt egész sor kisebb, előreugró szirtekkel megtűzdelt, alig megközelíthető testvérszigeteivel együtt még hozzáférhetetlen az emberek számára. Távolság az ismert utaktól, térképen alig jelölve, szigetek koszorújában bujt meg, míg 1833-ban tizenegy paraszt, akinek tu-szük lett hazája, tengeri utra indul, utra, amelyet eredetileg hosszúra terveztek, de a sziget virágzó pompája megállította és letelepedésre biztatta őket.

Ötszázharminc hold földet osztottak fel egymás között, szemmelérték szerint. A földet termővé tenni, otthoni szokások szerint beépíteni: ez volt a telepesek feladata. A hiányos szerszámmal, szokatlan ki-májú vidéken végzett munka kemény és verejtékes. Régi hazájukból nem kaptak segítséget. Jóval a letelepülés után is csak egy postagözös, amely a távolba igyekezett és itt éppen csakhogy megpihent, tartott fenn valami laza összeköttetést a szárazföld és a sziget között. Így hát évekig tartott, míg a sziget képe megváltozott, míg a vad, részben szubtrópusi növényzetet kiirtották, a földet felásták és megművelték. Ezek az évek a parasztokat az élet legsoványabb szükségleteinek igénylésére szorították. Közös házban laktak s nap-nap után közösen vették fel a harcot a burjánzó vadnövényvel, amitől a rozs és a krumpli nem nőhetett magasra.

Végül urai lettek a szigetnek, melynek északi, tengerre lejtősödő szikláit és déli részét szegélyező homokszivataga között széles rozmszöveg terültek el, gondozott utak mentén fatörzsekből házakat építettek. Bár előzetes terv és számítások nélkül készült a faui; mégis csodálatosan hasonlított a régi hazához, otthonukhoz, amiről a szigeten élők már csak elmosódott, az elmúlt, küzdelmes évekkel fátyolozott képet őriztek meg. A házak szorosan a föld közé simultak, mint otthon, az istállók és csürök a házak mellé bujtak, rendszertelen életük lassan szabályozott mederbe nőtt bele. Multak a telek, a nyarak, gyerekek jöttek a világra. Orvos nem volt a szigeten, de betegség sem, amit nap és szél meg ne gyógyított volna. A hetedik évben meghalt egy paraszt. Sziklán csuszott el és a vízbe zuhant. A tenger nem adta vissza. Elárult udvarát felesége fia számára őrizte meg, aki akkor éppen negyedik életévét töltötte be.

A gyermekek nőttek, senki sem törődött velük, csak sokkal később jutott az emberek eszébe, hogy iskolára van szükség. A sziget jövedelme minden évben fokozódott. Az emberek egymás segítségére voltak, s ezt minden hűhó nélkül tették. Csak egy valami nyugtalanította állandóan őket: a tenger. Hajladoztak, susogtak a fák a szélben, tükkörfényesen csillogott, csalogatott reggel a tenger, de azután jöttek éjszakák, amikor a fák himbálózó testét földre teperte a vihar. Ilyenkor csikorogtak és reszelték a faházak, a parasztok egymáshoz szaladtak, s rémülten hallgatóztak az éjszakába, míg csak ki nem aludtak a lámpák, s a hajnali világosság belépett az ablakon.

Kevesen voltak, nem váihatták fel egymást a munkában és a munka nehéz volt. Mégsem civódtak soha. Senkinek perlekedett. A nyugtalan tenger összetartást parancsolt.

1853-ban, tizenkilenc évvel azután, hogy a parasztok a szigetet birtokba vették, követtek be az az esemény, amelyről senkinek gyaníthatja, hogy később oly sok izgalom és gondot szül, olyan zűrzavart hoz, annyi kusza bonyodalomra vezet, s a telepesek felkelésének lesz a gyújtósínora, annak a felkelésnek, amelyről a szigeten túl is beszélnék majd.

Az történet, hogy egy szép napon hajótöröttet sodort a sziget déli partjához a hullámvérés. Valami csodálatos véletlen menthette meg a haláltól és most ott fekszik, ahogy vihar és tenger éppen odadob-

ta, mint nehéz hattyu a homokban. Amikor mély ájuisából magához tér, sugárzó, felhőtlen ég világít fölötte, felemelheti a karját és a teste is megmozdul végre. Felkiált. Három napja, hogy eltaszította az élet s hogy öntudatlanul fekszik, három napja hajótörött, harcra a hullámokkal, már a tegnapi, a fáradtság utolsó rongyai is leszakadnak testéről, hirtelen tör rá a nap, a világosság, a siető víz susogása. Kiált. Diadalmasan, vadul, feltartóztatlanul, összétörten a sikoltás a szigeten keresztül, az élet tér vissza vele a testébe. A parasztok házaikban felfigyelnek, csodálkozva hallgatónak, azután abbahagyják a munkát és a vízhez sietnek, ahonnan a hang jön. Majdnem mind ott vannak már, de senkinek meri kérdezni a jövevényt, aki az első ujjongó mozgások feszültségétől fáradtan, összétörten kuporog a földön, elnémult és mereven nézi a tengert. Kék vitorlavászonba takart csomagot tart a kötél a derekán. Szeme nem táálkodik a feljé hajló férfiak szemével, valahol ott vándorol, hol elérhetetlen messzeségben ég és tenger ölelkezik össze. Az ébredés gyászva von sötét fátyolt a tágranyilt szemek elé; ég és tenger játéka össze folyik, a földönülő göröcsösen vonaglik, reszket, didereg, de nem sir.

Mulik az idő, a parasztok suttogva tanácskoznak. Végül az idegen hátrahanyatlak, elterül a földön, két körötte áló hevenyészett ágyra emeli az akarat és ellenállás nélküli testet. Egidő múlva nehéz élektetvével árulja, hogy az utas alszik.

A sziget ezidőszent krónikája megemlíti, hogy a hajótöröttet felébredése után a falu legidősebb parasztja körüvezette a szigeten és bizonyos dolgokat beszélt meg egyúttal. A beszélgetés, melynek tanuja nem volt harmadik, sokáig tartott. A paraszt kérdezett, az idegen az álmából felébresztett tétova módján válaszogott. Vontatottan, habozva, vesélyes kísértésben arra, hogy minden percben az álom érvényébe hulljon vissza. Elősorolta az országot, ahol élt, hajókat, amelyen dolgozott, becsületesen beszámolt mindenről, de a paraszt még mindig kérdéseit, végeérhetetlenül s újra válasza kényszerítette. Könyörtelenül sorakoztatta föl egymás mellé az idegen élet éveit, változatos, nyugtalan napok peregetek, végül az cineszélő a négy utolsó nap történetéhez ért, az utolsó hajó, a Panther zátonyra futása és pusztulásához. Bajtársai vízbefuladtak, őt magát uszó gerenda mentette meg, amibe fogózott. És mit mondhat még? Hangja elfakul, elfullad, ő iszonyatos eimondani, holttesteket próbált megmenteni. Nézi a parasztot elveszeten, az utolsó rapok borzalmas izgalmai olyan közel vannak még, tükközel az elkinzött emberhez, semhogy kívánságai, vagy határozatai alakulhatnának ki jövőjére vonatkozóan. Mintha hosszú sötétség után tulerős fény érné a szemét. Idő kell, míg megszokja a világosságot. Most még, mint fekete palástot viszi a szomorúságot maga után. Kék szemét, amelyben messzeség és a tenger végtelensége tükkörződik, beárnyékolja a bánat. A paraszt érzi, hogy milyen kevéssé van még a földön, sejtí milyen nehéz felfognia, mi történt, tudja, milyen terhes ilyenkor beszélni. Kezet fog vele és utjára engedi.

De ahogy az ajtó becsukódik a hajótörött mögött, papírra veti az adatokat, évszámot és helységnevet, hozzá levelet ír, amit a legközelebbi postahájjal elküld. A sziget postáját egycsomóba kötik s a hajóra szállítják. Így még ki sem kell kötnie a szigeten. A paraszt nem bizalmatlan, éppen csakhogy úgy van az rendjén, hogy tudja, ki tartózkodik a szigeten. Ómaga olvas az idegen szeméből és érezte a kézzsoritását, de a többiek... A többiek joggal kérdezhetik: miért tartotta csak úgy itt az idegent.

Maradjon hát egyelőre. Filip társuk szobájában lakik. Filip maga rendezte be neki, reggel, este a parasztasszony ételt visz számára. Beteszi a szobájába, s az asztalára állítja, akár otthon van az idegen, akár nincs. Megtörténik, hogy a széken ülve találja, fejét tenyerébe hajtva. Mintha aludna. De amikor a közelébe ér, lassan

felegyenesedik, tágranyilt, a messzeségből hazatérő szemmel nézi, majd kirohan a szobából, nyilván jobb szeretné, ha nem találkozott volna vele.

Neki, a parasztasszonynak, végül is közbömbös ez az ember, mégis megtörténik, hogy vele álmodik, ighát egy darabig csak akkor lép a szobába, ha távozó lépéseit hallotta. Később mégis megembereli magát, kérdez tőle egyet-mást, de megértheti, hogy szivesebben veszi, ha békén hagyják, ha hallgathat, s hogyha az asszony reggel, meg este szó nélkül készíti be az ételét.

Igy teltek-multak az idegen napjai a szigeten. Órái szétfolytak, munka nélkül semmivé váltak. Békén hagyják. Az öreg paraszt szavát várta mindenki, aki kötötte magát a válasz visszaérkezéséhez, s addig mitsem akart kezdeni a jövevény sorsávi.

Az idegen jelenléte, mintha szerencsét hozott volna a szigetre. Bő aratás volt. Eső és sugárzó napsütés vigan váltogaták egymást. De az áldásos nyárnak korai ősz lépett a nyomába az esték sötétek, komorak, az ég gyakran szomorú; pára a fátyla. Jég szerencsére csak akkor esett, mikor már a rozost behordták, de rossz előjelek mutatkoztak, s ezek a jelek sohasem csaltak. Szeptember tizenharmadikáról tizennegyedikre virradó éjszaka végül kitört a vész; már délután sötét viharfelhők kergetőztek az égen, éjszaka ijesztő bömbölés, süvítés rettentti ki a parasztokat ágyukból. Elő a szellámpákkal! Ott mennek hajlott testtel a sötétben szomszédától szomszédig. Senkinek alszik, senkinek sincs nyugta, nehéz is lenne türelemmel várni, asztalhoz ülni, talán beszélgetni, amikor öreg fák sóhajta hallik a szobába, derébe törve roskadnak össze, a ház eresztékei csikorognak, a szél berohan a szobába és kioltja a fenyeket.

Hol az idegen? A parasztasszony számára is víz egy csésze meleg italt, de néz csak, érintetlen az ágya, a vacsora az asztalon, ahogy az este odakészítette, hozzá sem nyúlt. Ezt meg kell mondani a többieknek. Leszalad, hogy ujságon. A férfiak tanácsalának ott lent. Nem hiszik, hogy valami baja esett. Mégis utána kell nézni. Örülnek, hogy gémberegett tagjaikat mozgathatják, egy kis járkálás amugy is csillapítja a sötét kedvet. Kitépnek és a ház elé kerülnek. Hogy tombol a vihar, szorosan a fal mellé kell lapulni, nehogy földreperjen, behunyt szemmel járhat az csak. Hármasával járkálnak a férfiak, parányit se csillapodik az isten haragja.

Most...! Összerezzennek hirtelen. Kiáltás! Igen, a vihar zaja idegen hangot sodor, emberhangot kever a káoszba, néznek, figyelnek, feszülten az éjszakába, nincs kétség, átható kiáltás a tenger felől, egy ember kétségbeesett vad sikoltása méri át a szél szárnyán a szigetet. Feltartóztatlanul tör át a hang. Filip vasmarokkal ragadja meg szomszédja karját, zavarodottan hallgatónak, ugyanaz a sikoltás, amit egyszer már hallottak a part felől. Nincs menekülés, nincs helye kifogásnak, ki kell menni az éjszakába, a sötétségbe, a tengerhez. Szorosabba gombolják kabátjukat, bucsut vesznek az otthoniaktól és mennek, szó nélkül küzdik magukat előre, a szél ellen.

Utközben összetalálkoznak másokkal és egyesülnek és szorosan egymás mellett megy a kiscsapat. Hogy támogassák egymást. Hogy el ne essenek. Az eső arcukba csap, mit törődnek vele, nehéz léptekkel haladnak a hang után, amely változatlan erővel és már közelebb és még jelentősebben siet feléjük.

A jövevény már kora délután érezte a vihar közeledtét, nyugtalanul járkált szobájában le-fel, majd hirtelen elhatározással a parti sziklához szaladt és a naptól hevült kőre feküdt. Érezte, amint a kő a szél érintésére megremegett, látta lent a tengert, a hullámok habkoronáját. Fölötte a felhők még hagytak parányi elrongyolt kékséget a békés égből, de a távolban már ég és tenger szürkén folyt össze. Bágadt

madarak huztak el a víz fölött, szinte meredt szárnyakkal, majdnem mozdulatlanul, mintegy ájtalan, alig vonszolva magukat, Rekkenő hőség ül a torokra, lassan sötétedik, tengert és partot alig különböztet meg a szem, csak vékony fehér csik jelzi a hullámok fején a nap bucsuját. Az állatok kedt bögése idehalszik az istállókból, a fenyegető hangokat parthoz söpri a szél. Megérkeztek az első esőcseppek s kitör a vihar.

Az idegen nyugodtan fekszik a kővön. Vihartól, rossz időtől nem fél. Szorosan a köhöz préseli testét és a hullámok játékát érzi maga körül. A tenger a szikla ellen fordul, felugrik rá, mint hatalmas védőbástya áll a szikla a kis sziget előtt, szürkén és viharverten állja a víz ostromát. Most már fekete a sötét. Se fény, se jel sehol. A kő halk reszketése mind erősödik, különös remegés, mindig vadabul rázkódik, egyre hevesebbek a víz lökései. A férfi szorosabban fogózik a köhöz, szinte összenő a földdel, ami a sziklát borítja, a gyér fűhöz préseli arcát, s a hullám zizegő vizkévét szór a fejére. Nem mozdul. Mereven fekszik ott, a vihar és a tenger őrvirágában oly szánalmasan kis pont.

Ruhája nedvesen tapad testéhez, haja moszattal tele, a lökések alatta erősödnek, a szikla megroppan, megcsendül, mintha vaiaimi széttört volna. A víz zugása mind fenyegetőbb. Most... végre eszébe jut: a sziget! És hogyha a víz elönti a szigetet... Ott fekszenek gyanútlanul ágyaikban és alszanak, mitsem sejtve a veszélyről, ami jön, feltartóztatlanul, mind mélyebbre eszi magát a kő testébe. Még lenne idő a sziklát védeni, de — már nem mehet el innen. Felemelkedik, megpróbál hátrálni, szuroksötét van és semmitsem lát. Köveken, iszapon gázol át, egy keskeny földszalagon végre megveti lábát, nehéz csizmája gyökeret ver a talajban, a sziget felé fordulva kált, kiált. Háta mögött, a szikla belsejéből hallja a mohó víz gurgulázását. Kétségbeesetten kiabál, értelem nélküli szavakat, a szél felkapja a hangot és viszi az emberekhez, akik már utban vannak.

Sok szó nem esik. Az emberek tudatában vannak a veszélynek, amely minden perccel nő. A sziklát meg kell védeni, nem szabad, hogy a víz összeroncsolja, másképp a sziget elvész. Tudják, mi forog kockán, hát aszerint cselekszenek. Felállnak a lejtős hegyoldaltól a szikla felső végéig vezető uton sorjában, egymástól kartávo-láságnyra, egyikük lázas sietséggel kavar össze mindent, amit csak a hegyoldalon kaphat. köveket, fatörzseket, gyökereket, földdarabokat, s adja tovább a másik ötnék, s azok végre az idegennek, aki ott fent csomóba rakja, a tapadó földet a kövek közé tapossa, fatörzseket mélyeszt a szakadó szirt hasadékába, sötétben és csak tapogatózva dolgozhatnak, kezei véreznek, kövek éle hasítja a bőrét, észre sem veszi: a sánc nő és a szikla áll még. A vihar tombolása nem csittul, a szikláról leválik egy darab kő s nagy zajjal gurul alá. Gyors kiáltással ad jelt a többieknek, de nem hallják. Isten csodája, hogy a kő mégis kikerül az emberek és senkitem talál.

Összehirapott ajakkal doigognak, mely csendben. Ora mulik óra után. Eső és iz-zadság nedvesítik a dolgozó testet, hideg-verejték és forróláz váltakoznak. Megállás nélkül, pihenő nélkül doigognak az emberek. A sánc már majdnem a szikla magasságát éri el, fakószürke csik húzódik bágyadtan a szemhatárra és a hullámok ostroma még mindig nem gyengül. Az idegen magasha dobja két karját, amelyek szinte meghazudtolják az eimult órák hősi küzdelmét, a levegőbe kap és azután mozdulatlanul terül el a földön, mint akkor, amikor a parton rátaláltak.

(Folyt. köv.)

Palesztinai könyvek

hihetetlenül olcsó áron. Szépirodalmi, tan-könyvek, tudományos és vallási tárgyú művek. A palesztinai könyvpiac tegyább termékei. Szállítja:

Depozitál H. Jacob, Bucuresti, IV., Str. Profesor Petre Cumpăniaci 30. Kérje azonnal ingyenes árjegyzékünket!

K
A p
a k
alkalma

Bucuresti, j
jobb ujjab ren
lékos nemzet
és ellenőrzésé
ket Eugen De
utasításával e
ügyigazgatósá
intézkedéseket
Az első ren
esetekben ne
alcalmával me
erovását igaz
rint, ha a szál
és a szállításc
százelékos ille
lása helyett a
mellékelti a f
nál, amelyek
kétszázalékos
ezt a tény fel
A kétszázalé
számlák ellen
ügyminiszter
rosokat és ke
telt száz lapos
lapjára az ad
hogy az illető
teit.

Nyomatékos
miniszter az é
lékos illeték
embe a száml
általában mi

Macovei kö a vagonhi orvosok

Arad, julius
aradi keresked
olmácsolása
viselő, az arad
előlnöke Bucu
való visszatéré
és érdekelték
közlekedésügy
szoktak a nehé
fizifaellátásab
közötte, hogy
szíznagykeresh
a vagonhiány
szíster határ
szeket a panas
intézkedésének
mutatkozik és
mennyiségű tűz
nek között sz
égek több
késéssel kapják
szegéget. Amin
szárolag az ügy
közötte, hogy
földben az ut
léhető legrövid

Bukares reggeli a rept

Gara de Nord
Calea Griviței
Tutungerie M
" Lk
" Sc
" At
" St
" St
Deb. de ziare
Deb. de ziare
(sze
Tutungerie Ca
" Ca
" Ho
" Ho
" Ca
" Bre
" Ho
" Lip
" Pre
" Po

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyminiszter újabb rendelkezései a két százalékos nemzetvédelmi illeték alkalmazásával és ellenőrzésével kapcsolatban

Bucuresti, július 23. A pénzügyminiszter újabb rendelkezést adott ki a kétszázalékos nemzetvédelmi illeték kiszámításával és ellenőrzésével kapcsolatban. A rendelkezést Eugen Demetrescu pénzügyi államtitkár utasításával együtt küldték el az egyes pénzügyigazgatóságokhoz és a következő főbb rendelkezéseket tartalmazza:

Az első rendelkezésben felsorolják, hogy mely esetekben nem kell az áru szállítáradása mellékelni a kétszázalékos illeték levonását igazoló számlát. A rendelet szerint, ha a szállítási hatóságok részére történt és a szállítások egyébként mentesek a kétszázalékos illeték alól, úgy a levonás igazolása helyett a mentességet igazoló irást kell mellékelni a fuvarlevélhez. Azoknál az áruk-nál, amelyek eredetileg mentesítve voltak a kétszázalékos illeték alól, a fuvarlevélben ezt a tényt feltűnően meg kell jelölni.

A kétszázalékos nemzetvédelmi blokkok és számlák ellenőrzésével kapcsolatban a pénzügyminiszter figyelmezteti az érdekelt iparosokat és kereskedőket, hogy az ilyen be-
telt száz lapos blokkok, vagy számlák utolsó lapjára az adóhivatálnál rá kell vezetetni, hogy az illető blokk, vagy számlatomb be-
telt.

Nyomatékosan figyelmezteti a pénzügy-
miniszter az érdekeltet, hogy a kétszáz-
alékos illeték kiszámításánál vegyék figye-
lmebe a számlázandó szállítási költséget és
általában mindama költségeket, amelyeket

az eladó felszámítana a vevőnek. Tilos tehát
az ilyen tételekkel csökkenteni a számla
végösszegét és az is, hogy az ilyen költsé-
gek ne a számlán szerepeljenek, hanem kü-
lön tételként legyenek elszámolva, csak
azért, hogy a kétszázalékos illetéket ne rój-
ják le.

Azok a kisiparosok, akik csak feldolgoznak
árut, vagy csak munkát adnak, az ilyen
esetekben mentesek a kétszázalékos adó alól.
Ezt a mentességet csak azokban az esetek-
ben élvezhetik, amidőn a szállításaikban a
munkabér a szállított áru, vagy javítás érté-
kének több mint ötvenszázalékát teszi ki.
Elenkező esetben az ilyen munkák is adó-
kötelesek.

Figyelmezteti a pénzügyminiszter az étter-
mek, kávéházak, szórakozóhelyek stb. tulaj-
donosait, hogy a kétszázalékos illeték mellett
az aviatikai bélyeg is levonandó.

A pénzügyminiszter egy másik rendeleté-
ben tárgyilagosságra, korrektségre és udva-
riasságra utasítja az ellenőrző közöket. A
rendelet szerint az ellenőrzésnek nem szabad
hivatalos hatalommal való visszaéléssé fajul-
nia, vagy pedig zaklatás jellegét öltenie. Ezen
az alapon tilos az is, hogy valamely ellen-
őrző közeg becslés alapján állapítson meg
kihágást és ezen az alapon a kereskedő, vagy
iparos bélyegkiszletét, vagy annak egy ré-
szét megsemmisítse. Hangsúlyozza a rende-
let, hogy úgy a tulbuzgó, mint a visszaélő
ellenőrzőközeget megbüntetik.

Macovei közlekedésügyi miniszter a vagyonhiány miatti panaszok orvoslását jelentette be

Arad, július 23. A közelmúlt napokban az
aradi kereskedelem és ipar több kérésének
elméltatása végett Iercan Nerva dr. kép-
viselő, az aradi kereskedelmi és iparkamara
elnöke Bucurestibe utazott. A fővárosból
visszatérése után Iercan dr. ismertette
az érdekelték előtt utjának eredményét. A
képviselő többek között felkereste Macovei
közlekedésügyi minisztert, akivel ismertette
a közlekedésügyi miniszter, amelyeket a városok
szállításában a vagyonhiány idézett elő és
közölte, hogy a malomtulajdosok, illetve a
származókereskedők is sokat panaszolnak
a vagyonhiány miatt. A közlekedésügyi mi-
niszter határozott ígéretet tett arra, hogy
a panaszokat orvosolja. A miniszter
közlekedésének egyébként már eredménye is
mutatkozik és az elmúlt napokban nagyobb-
nyomású tüzifa érkezett Aradra. A sérel-
mek között szerepelt az is, hogy a feladó-
k több hetes, átlagban három hetes
várással kapják meg a vasutól az utánvét
szegét. Amint látott, ezt a késedelmet ki-
hárolag az ügykezeléssel kapcsolatos okok
értékelés elő és intézkedés történt, hogy a
vívóban az utánvétek összegét a vasut a
lehetséges legrövidebb időn belül folyósítsa.

Bukarestben már a kora reggeli órákban kapható a repülőgépen érkező UJ KELET

- Elárusítóhelyek:
- Gara de Nord
 - Calea Griviței
 - Tutungerie Marghiloman
 - " Lido
 - " Scala
 - " Atene Palace
 - " Str. Regală
 - " Str. Academiei
 - Deb. de ziare Pasajul Academiei
 - Deb. de ziare Calea Victoriei (szemben a Telefonközponttal)
 - Tutungerie Café de la Paix
 - " Carpați
 - " Hotel Esplanade
 - " Hotel Luvru
 - " Cal. Vict. colț Bul. Academiei
 - " Brezoianu
 - " Hotel Princlar
 - " Lipscani
 - " Prefectura Poliției
 - " Postei

A CFR új tarifát állapított meg az elő-
állatok szállítására. A CFR vezérigazgató-
sága rendeletet tett közzé a CFR hivatalos
lapjában, amely szerint megváltoztatták az
előállatok szállítási tarifáját és szállítási
szabályzatát.

A nyersgyapju új ára. A nemzetgazdasági
miniszter a nyersgyapju átvételi árát a kö-
vetkezőképpen állapította meg. Tigae-gyapju
(Cadliater) 81 lej, țigae-gyapju 96 lej, spa-
nyol-gyapju 101 lej, merinos-gyapju 161 lej.
Az árak ab feladó állomás értendőek.

Lanyhultak a valutaárfolyamok. Az Argus
jelentése szerint a bucaresti magánforgalom-
ban a valutaárfolyamok lanyhábbak. A font
árfolyama 1250 lejre, a dolláré 580-590 lejre,
a francia franké 5.80-5.90 lejre lanyhult.
Hasonló módon lanyhulást mutatnak az
aranyárak is.

180 vagon borszeszt szállítottak Német-
országba. A szőlőművelők szindikátusának
szövetsége 180 vagon borszeszt adott el Né-
metországnak.

A ROMÁN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAÁRFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár font	211.65—217.91
palesztinai font	851.80—877.31
egyiptomi font	852.84—878.40
svájci frank	873.54—899.73
	47.71—49.27
38% felárral:	
font	587.87—584.91
svájci frank	31.88—32.64
francia frank	8.24—8.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.58
pengő	26.50—27
csehekrona	4.68—4.77
szlovák-krona	4.68—4.77
török lira	92.—
dínár	2.898—3.08

A SZABADFORGALMI DEVIZAÁRFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.58
egyiptomi font	997.80
dollár	241.80
svájci frank	54.23
francia frank	5.50
svéd-krona	57.69
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:
font, angolai árukra 1.000
font, angol gyarmatok áruira 990

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Főnyeremény — bohózat — világsiker

Az évad legnagyobb bohózat sikerét, a Főnyereményt mutatja be péntektől színházunk együttese. Ez a darab a főszereplőben is a legnagyobb érdeklődésre tarthatott volna számot, a nyár derekán pedig bizonyára elképzelhető legkellemesebb szórakozást kínálja.

A bohózat középpontjában egy sorsjegy áll, amelyet milliók nyereménnyel húztak ki. De a szegény és rokonszenves festőművész, aki a sorsjegy jogos tulajdonosa, mégsem juthat egykönnyen a nyereményhez. Előbb egy rablóbanda főnöke viszi magával a sorsjegyet rejtő bársonykabátot, azután egy világ híru tenorista veszi azt meg a zsidárutól, majd a rendőrség épületében vándorol kézzel-kézre, onnan ledobják egy robozó autó tetéjére, míg végül a rablóbanda főnöke keríti meg a festő és bájos ideálja számára. Hihetetlen mulatságos, fordulatos és szellemes bohózat a Főnyeremény, amely mégsem üres darab, hanem tartalmas épkezláb és sokatmondó színpadi alkotás.

Együttesünk legjobb erői játsszák a Főnyeremény jobbnál-jobb szerepeit. Péntektől kezdve a mérsékelt nyári helyérek lépnek érvénybe az esti előadásoknál.

Csütörtökig tart az olcsó helyéras ciklus

Csütörtök este fejezi be a színház nagy-sikerül olcsó helyéras ciklusát. A ciklus meglepetése, hogy a legutóbb bemutatott két újdonóság, a Pezsgős vacsora és a Lovas-

parádé is színrekelnek benne. Az előbbi ma, szerdán, az utóbbi csütörtökön este szerepel a műsoron.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda fél 9: Olcsó helyéras esti előadás: Pezsgős vacsora. (Az új Békeffy—Stella vigjáték.)

Csütörtök fél 9: Olcsó helyéras esti előadás: Lovasparádé. (Topán Lulu és Iwan W. fellépésével.)

Péntek fél 9: Főnyeremény. (Bohózat világsiker! Az új, mérsékelt nyári helyéras-
kal. Főszereplők: Fényes Alice, Kovács György, Tóth Elek, Csóka József, Fülöp Sándor, Lantos Béla, Haáz Joli, Réthely Ödön, Borovszky Oszkár, Senkálsszky Endre, Deésy Jenő, stb., stb. A premier-bérlők helyeit csütörtök déli 1 óráig fenntartja a pénztár. Rendező: Szabados Árpád.)

Szombat délután 5: Mandragora. (Olcsó hely-
árral.)

Szombat este 9: Főnyeremény. (A rendes bérlők helyét péntek déli 1 óráig fenntartja a pénztár. Mérsékelt helyérasokkal.)

Vasárnap délután 3: Lovasparádé. (Olcsó helyérasokkal. Topán Lulu és Iwan W. fellépésével.)

Vasárnap délután 6: Főnyeremény. (Mér-
sékelt helyérasokkal.)

Vasárnap este 9: A cigány. (Fényes Alice, Tóth Elek, Kovács György, Csóka József, Réthely Ödön, Borovszky Oszkár, Lantos Béla, Kőszeghy Margit, Báza Éva, stb., stb. fellépésével, új betanulásban. Olcsó helyérasokkal.)

Hétfő fél 9: Főnyeremény. (Mér-
sékelt hely-
árral.)

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Egy kivételes nagy premierszék! Rio csil-
laga. Nagy táncos és zenés film! Fő-
szereplők: La Jana és Gustav Diessel.
A film előtt: Angol és a 362-es UFA
háborus világhíradó, rendkívüli izgalmas
és érdekes felvételekkel.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

A vig lovasok. A három Ritz világhíru ame-
rikai komikus legújabb, minden eddi-
git felülmuló humoros vigjátéka. Műso-
ron kívül a legújabb UFA híradó. Elő-
adások kezdete: 3.15, 5.15, 7.15, 9.30.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Rendkívüli dupla műsor: 1. A szerelem gyön-
gyei. Sacha Guitry filmreke, főszere-
pekben: Jaqueline Delubac, Lisette Lan-
vin. 2. A Sing-Sing foglya. Izgalmas ka-
landorfilm, főszerepekben: Henry Wil-
coxon, Marian March. Műsoron kívül a
legújabb UFA híradó. Előadások kez-
dete: 3.15, 6.15, 9.30.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A szenzációk szenzációja. A legnagyobb
kalandor dzsungel film. A halál dzsun-
gelje. Főszerepekben: Jack Holt, Izgalom,
rejtély, kalandok. Előtte 2 premier hí-
radó a legaktuálisabb bel- és külföldi
eseményekkel.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Csak három napig! 1. A halál ár-
nyékában. Izgalmas cirkuszi kalandor-
film a Fantom-mal (Charles Quigley).
2. Natalia Roguin gyilkossága. A legjobb
francia bűnügyi film. Ratmu és Michele
Morgan. 3. A legújabb háborus híradó.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor két nagy sláger: 1. A
bucsuéjszaka. Megható társadalmi drá-
ma. Fősz.: Charles Boyer és Irene Dunne.
2. A marnai csata hőse. Izgalmas német-
francia háborus filmszék. Fősz.: Albert
Bassermann és Baimu. 3. A legújabb
UFA háborus híradó.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők
hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apró-
hirdetéseket csakis előrefizetés mellett közlünk. Jelgés levelekre, megkeresésekre csak
válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Bakelitüzemet keresek megvételre vagy
betársulásra. Választ a kiadó továbbít.

Elmenne egy-két izr. gyermek mellé fiatal
nő, esetleg háztartásban is segédkezne. Le-
veleket „Megbízható” jelígre a kiadóba.

Anyarozsot veszünk legmagasabb napi-
áron. Fabrica „Vesta” Oradea, Piața Iosia 5.

Önállóan dolgozó kis és nagymunkás óras-
segéd azonnali elhelyezkedést nyer. Szatmári
Mór Turda.

Kapualatti világos szoba kiadó zajtalan
üzemnek, üzlethelyiségnek. Memorandumul 6.

Orakönyvelést, könyvek felfektetését, köny-
velési restanciák feldolgozását vállalja ipar-
vállalat főkönyvelője. Cím a kiadóhivatalban

Megyeszékhelyen agilis, kávészakmában
jártas képviselőket keresek, esetleg leraka-
tokat adok. Ajánlatokat „Kávé” jelígre to-
vábbít az Uj Kelet szatmári kiadóhivatala
Str. Dragos Teofil 14.

Jó állapotban levő kisebb jégszekrényt ke-
resünk megvételre. Cím a kiadóban.

Rabbijelöltek szónoki tehetséggel, akik ál-
lásra reflektálnak, keressenek fel ajánlatuk-
kal. Nőtlenek előnyben. Engel Jeremiás Bra-
sov, Str. I. G. Duca 149.

Központban kiadó szép szoba mosdóval,
garszoniérnek, irodának. Memorandumul 6.

HIRDETÉS AZ UZLET LELKE,
HIRDESSZEN AZ UJ KELET-BEN!

UJ KELET Legújabb hírek

Halifax beszédének visszhangja

Berlini hivatalos nyilatkozat: „A kocka el van vetve“

BERLIN, július 23. (Rador). Egy hivatalos jegyzék mondja: A kocka el van vetve. Halifax beszédjét negatív és végleges angol válasznak tekintik. Hitler beszédjére adott angol választ Berlinben a hipokrizis csúcspontjának tekintik. A vezér beszédében nem fenyegetőzött, mint ahogy azt Halifax állította, hanem az események logikus kizárólagját vontta le.

Róma, július 23. (Rador). A „Messagero“ című lap Halifax lord beszédével kapcsolatban többek között a következőket írja: Az angol külügyminiszter reszkető hős hangját hallatta. Anglia kötelező öngyilkosságáról beszélt, amikor kijelentette, hogy Nagy-Britannia mindent kockáztatva folytatja a harcot. Nyilvánvaló, hogy Anglia különös „keresztény keresztshadjárat“ élére állítja magát, mely zsidókból és rendkívül gazdag lordokból áll.

Róma, július 23. (Rador). A Stefani jelenté: Halifax angol külügyminiszternek a Führer utolsó békefelhívására adott válasza rendkívül rossz benyomást keltett az olasz közvéleményben.

A Piccolo című lap többek között ezeket írja: „Ellentmondás van a zsidó és farizeus

piutokrácia, valamint az istenre való hivatkozás között. Ugyancsak ellentmondás mutatkozik Halifax lord zavaros megállapításában is, miként ellentmondás van a zsinagóga és a kereszt között. Ez a Duce békefelhívása, amely kifejezést egyetlen angolnak sem áll jogában profanizálni.

Ottawa, július 23. (Rador). Mackenzie-King miniszterelnök kijelentette, hogy Kanada folytatja a harcot Anglia oldalán a társadalmi igazság és a szabadság védelmében. Kanada éppolyan határozottan elutasítja Hitler ajánlatát, mint ahogy azt Halifax lord tette.

Newyork, július 23. (Rador). Lord Halifax beszédét vezetőhelyen közlik a lapok és címekben hangoztatják, hogy Anglia folytatja a harcot a szabadság biztosításáért.

A washingtoni angol nagykövet rádióbeszéde

Washington, július 23. (Rador). Lord Lothian, Nagy-Britannia washingtoni nagykövete rádióbeszédet intézett az amerikai közönséghez. „Mi az amerikaiak Magint-vonala vagyunk. Ha mi engedünk, semmi sincs Németország és ti köztetek. Németország kénytelen Anglia térdrekenyserítésével próbálkozni, mert a szabad Anglia szabad Európát és előbb-utóbb Hitler uralmának végét jelenti. Ha ki tudunk tartani októberig, amikor beáll a rossz időjárás, s bízunk abban, hogy ezt megfogjuk tudni tenni, a dolgok

menete meg fog változni. Akkor jövő év elején nagyszámu repülőgép és fegyver fölött fogunk rendelkezni, amelyeket az Egyesült Államokban és a dominiumokban rendeltünk.“

A Daily Telegraph a washingtoni kormány hivatalos jelentését közli, amely szerint a Rekonstrukcion Finance Corporation 171 millió dollár értékű fegyvert és löszert fog szállítani Angliának. A jelentés szerint a jövő esztendőben az Egyesült Államok gyárai teljes mértékben le fogják szállítani Anglia fegyver és hadianyag megrendeléseit.

A tengely biztos a győzelmében — hangoztatja a Stefani

Róma, július 23. (Rador.) A Stefani ügynökség diplomáciai szerkesztője jelenti, hogy Hitler egy páncélvonatot ajándékozott Mussolininek. Az ajándék átadásával megbízott német tábornok kijelentette, hogy a Duce élete éppen annyira értékes a német nép számára, mint az olasz nép számára. Ennek a kijelentésnek magas erkölcsi jelentősége van. Mig a tengelyellenes összefogás vereséget szenvedett, az olasz-német együttműködés még mélyebbé vált a két nép érzéseiben. Az együttműködés nemcsak politikai és katonai téren nyilvánul meg, hanem ott él a két nagy nemzet öntudatában.

A helyzet és az erő felbecsülése biztossá teszi a győzelmet. A múltév nyarán az angol uralkodó-réteg propaganda és korrupció útján megkísérelte bekeríteni a tengelyhatalmakat. Ma Németország az Északi foktól a Pyreneusokig fenyegeti az an-

gol partokat, miközben az olasz légi- és tengeri erők lekötve tartják a keleti angol flottát. Németország ma a legnagyobb európai fegyvergyárakkal rendelkezik, köztük a cseh-szlovákiai és belgiumi gyárakkal is, amelyeket az angol tőke állított fel. Az angol üzemek ezzel szemben naponta ki vannak téve a fölényben lévő német légi-erő bombázásainak, az olasz légierő pedig állandóan megismétli támadásait a gibraltári, máltai és alexandriai kikötők ellen. Az önző plutokrata csoport hatalmában lévő angol nép nem tud számot vetni ezzel a valósággal. Churchill megtiltotta, hogy az angol sajtó teljes egészében közölje Hitler beszédét. Ez azonban nem változtatja meg az európai hatalmak erőviszonyait. A tengely — fejezi be a Stefani ügynökség — teljesen biztos fölényében és a végsőkig folytatja a harcot, felszabadítva Európát az angol kalózkodás alól.

Hitler beszéde óta fokozódott a légitvekenység

Berlin, július 23. (Rador). A német lapok megállapítják, hogy a Führer legutóbbi beszéde óta angol repülők még nagyobb heves-séggel bombáznak németországi nemkatonai célpontokat és asszonyokat, gyermekeket ölnék meg. A német sajtó szigorúan elítéli ezt az eljárást, amit büntetnek minősítenek.

London, július 23. (Rador). Az elmúlt éjjel ellenséges repülők bombázták a Themze torkolatát, Wales déli részét és Délkelet-Skóciát. Emberáldozatok nincsenek. Egyik skóciai városban néhány személy megsebesült. Néhány házat és elszigetelt tanyát találat ért. Anglia dékeleti partján egy lakatlan ház elpusztult. Egy villamoskábel elszakadt, de gyorsan kijavították.

London, július 23. (Rador). Egy német repülőgép nekiütődött egy rögzített léggömbnek és lezuhant. Ez a harmadik német gép, melyet a léggömbzár tartókábeljei tettek ártalmatlanná.

Egyébként az elmúlt éjjel angol repülők 37 tonna robbanó és gyújtóanyagot föltöltött bombát dobtak a Balti-tenger partján. Dor-

Marsa-Matruh és Sidi-Barani helyiségeket. Összes repülőgépeink visszatértek. Kelet-Afrikában sikerrel támadtuk meg Wajir helyiséget. Diredaut ellenséges légierők támadták, de nem okoztak kárt.

Fővárosi gárda Londonban
London, július 23. (Rador). Eden az alsó-

ház ülésén kijelentette, hogy a helyi védelemre szervezett önkéntes testületet fővárosi gárdának neveztek el. Ennek a testületnek egymillió 300 ezer ujonca van. Az ujoncokat ideiglenesen felfüggesztették, hogy ki lehessen egészíteni a felszerelését az ujoncoknak.

Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter Németországba utaznak

Hitler és Ribbentrop fogják fogadni a román államférfiakat

BERLIN, július 23. (Rador). Hivatalos közleményt adtak ki arról, hogy Gigurtu román miniszterelnök és Mihail Manoilescu külügyminiszter e hét folyamán rövid látogatásra Németországba érkeznek, ahol a Führer és Ribbentrop külügyminiszter fogadják őket.

Select Muzgó

A HÁROM RITZ FIVÉR kiváló amerikai komikus vigjáték remeke: A VIG LOVASOK

PÉNTEKI KEZDETTTEL:

Magasság 3200 méter

Teljesen új témájú, cselekményben gazdag film, mely 3200 méter magas hegyek között játszódik le. A téli sportok minden ága látható a csodás fekvésű filmben, melynek főszerepeit a fiatal francia művészgárda legjobbjai alakítják.

A magyar kormány önkormányzatot ad Kárpátaljának

BUDAPEST, július 23. (Rador.) Teleki miniszterelnök törvényjavaslatot nyújtott be a kárpátaljai területek önkormányzatáról. „A kárpátaljai vajdaság és önálló kormányának törvénye“ cím alatt.

Tilos minden politikai tevékenység a Nemzet Pártján kívül

BUCURSETI, július 23. (Rador). A belügyminiszter figyelmezteti a polgárokat arra a kötelességükre, hogy az egységes és totális politikai párt keretén kívül tilos politikai tevékenységet kifejteni. A közrend fentartása előfeltétele a mult sebei meggyógyításának

és a szoros egységben kifejtendő munka megvalósításának.

Nehéz problémák várnak megoldásra és éppen ezért minden olyan tevékenység, amely túllépi a törvény által megszabott határt, a haza védelme elleni szabotálásnak tekintendő.

Az új japán külügyminiszter közeledést keres a tengelyhatalmakhoz?

A kínaiak visszafoglalták Csenkaut

Csunkong, július 23. (Rador.) A kínai csapatok visszafoglalták a Lingpon levő Csenkau városát.

Tokió, július 23. (Rador.) Matsuoka külügyminiszter kijelentette a sajtónak, hogy

a diplomáciában, mint a háboruban villámgyorsan kell cselekedni. Ez biztosítéka a sikernek. Az Asahi Shimbun című lap azt hiszi, hogy Matsuoka közeledést fog keresni a tengelyhatalmakhoz.

HANGVERSENY A MENEKÜLTEK FELSEGÉLYEZÉSÉRE

Bucuresti, július 23. (Rador). Öfelsege magas kezdeményezésére csütörtökön, augusztus elsőjén fülharmonikus hangversenyt rendeznek a menekültek felsegélyezésére.

Rendezték a Suez-csatornával kapcsolatos angol-francia problémákat

London, július 23. (Rador). A Sunday Times diplomáciai levelezője jelenti Kairóból, hogy a Suez csatornával kapcsolatban Anglia és Franciaország között felmerült problémák békésen megoldódtak. A 19 francia igazgatósági tag, élükön Louis Benit báróval lojális magatartást tanúsítottak az angol igazgatósági tagokkal szemben. A Suez csatornát egyébként szigorú katonai ellenőrzésnek vetették alá. A kereskedelmi hajóknak például be kell mutatniuk a szükséges iratokat az angol ellenőrző hatóságoknak. Ezenkívül egyetlen hajó sem hagyhatja el éjnek idején a csatornát. Ugyanezért széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak a csatornában a szabotálás megelőzésére is. A légelhárító védelmet is nagy körültekintéssel megszervezték.

Hajókat vásárol Amerika

Newyork, július 23. (Rador.) Az amerikai haditengerészeti minisztérium megvásárolta a „Santa-Barbara“ és „Santa-Maria“, egyenként 15.000 tonnás teherhajókat, melyeket segédcirkálóká alakítanak át. Elmult héten hasonló céllal két 14.000 tonnás gőzöst vásárolt meg az amerikai tengerészeti minisztérium. A kongresszus körében azt hiszik, hogy Latin-Amerikába való beavatkozásról lenne szó.

— Mikor fogad Craioveanu rendőrpáncsok. Hivatalosan közlik, hogy Craioveanu őrnagy, a szászmezei rendőrség parancsnoka hétfőn, szerdán, csütörtökön és szombaton tart fogadóórát a közönség részére 12 és 14 óra között.

— Hőhullám pusztít az Egyesült Államokban. Newyorkból jelentik: Az utolsó hat napban hőhullám dúl az Egyesült Államokban. Helyenként 50—55 fok Celsius meleget mértek. Huszonkét ember hőségutában meghalt. 111 ember fürdés közben lelte halálát.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. I.